

Na temelju članka 33. Statuta Grada Velike Gorice (Službeni glasnik Grada Velike Gorice br. 1/13.), Gradsko vijeće Grada Velike Gorice na svojoj ___ sjednici održanoj _____ 2013. godine donosi

**Strategiju izjednačavanja mogućnosti i prava za osobe s invaliditetom
Grada Velike Gorice u razdoblju od 2014.-2018. godine**

Velika Gorica, 2013.

1. UVOD

Gradsko vijeće Grada Velike Gorice donijelo je na 18.sjednici, održanoj 04. prosinca 2008. godine, *Strategiju izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice za razdoblje od 2009. do 2013. godine* (Službeni glasnik Grada Velike Gorice br. 12/08., u daljnjem tekstu: *I. velikogorička strategija.*), sukladno *Nacionalnoj strategiji izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. – 2015. godine* (Narodne novine br. 63/07.). U točki 4. završnih odrednica *Nacionalne strategije* dana je obveza jedinicama lokalne i područne samouprave da izrade lokalne strategije.

I. velikogorička strategija utemeljena je na suvremenim znanstvenim postignućima i odredbama nacionalnih i međunarodnih zakona i dokumenata: *Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, Općoj deklaraciji o ljudskim pravima, Deklaraciji o pravima osoba s invaliditetom, Svjetskom programu djelovanja za osobe s invaliditetom, Standardnim pravilima UN-a o izjednačavanju mogućnosti za osobe s invaliditetom, Pariškoj povelji za novu Europu, Jedinstvenoj rehabilitaciji za osobe s invaliditetom Vijeća Europe, Akcijskom planu Vijeća Europe za promicanje prava i potpunog sudjelovanja u društvu osoba s invaliditetom: za poboljšanje kvalitete života osoba s invaliditetom u Europi od 2006. do 2015.* (u daljnjem tekstu: Akcijski plan) i na kraju najvažnijem međunarodnom dokumentu *Konvenciji UN-a o pravima osoba s invaliditetom* (u daljnjem tekstu: *Konvencija*), a u skladu s odredbama Ustava Republike Hrvatske, zakona i drugih propisa koji reguliraju najznačajnija životna područja za osobe s invaliditetom.

Važnu ulogu u izradi *I. velikogoričke strategije* imalo je *Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice* (u daljnjem tekstu *Povjerenstvo*) koje je osnovano *Zaključkom o osnivanju Povjerenstva* (Službeni glasnik br. 2/08., 13/09., 14/09. i 02/10.). *Povjerenstvo*, u suradnji s Upravnim odjelom za društvene djelatnosti te drugim nositeljima mjera, koordinira realizaciju mjera i aktivnosti te potiče i prati njihovu provedbu.

Mjere i aktivnosti *I. velikogoričke strategije* razrađene su za svaku proračunsku/kalendarsku godinu Akcijskim planom. Tijekom proteklog razdoblja realizirana je većina predviđenih mjera i aktivnosti, i uspostavljen je učinkovit i kontinuiran sustav djelovanja na svim područjima *I. velikogoričke strategije*.

Sukladno završnim odredbama *I. velikogoričke strategije* *Povjerenstvo* je za svaku kalendarsku godinu Gradskom vijeću Grada Velike Gorice dostavilo *Izvješće o provedbi Strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom* (u daljem tekstu *Izvješće*). Gradsko vijeće prihvatilo je *Izvješće* za 2009. godinu na sjednici 15. rujna 2010.godine, *Izvješće* za 2010.godinu prihvaćeno je na sjednici 15.lipnja 2011.godine, *Izvješće* za 2011.godinu prihvaćeno je na sjednici 30. svibnja 2012. godine te *Izvješće* za 2012.godinu prihvaćeno je na sjednici održanoj 22.srpnja 2013.godine.

Budući da je *I. velikogorička strategija* donesena za razdoblje od 2009.-2013. godine potrebno je donijeti novi strateški dokument djelovanja za naredno petogodišnje razdoblje koji je nastavka dosadašnjih mjera i aktivnosti, a koji je usklađen s odrednicama nacionalnih i međunarodnih dokumenata koji su na snazi.

Predstavnici osoba s invaliditetom koji su sudjelovali u pripremi i izradi strategije predložili su naziv *Strategija izjednačavanja mogućnosti i prava za osobe s invaliditetom Grada Velike*

Gorice u razdoblju od 2014.-2018. godine (u daljnjem tekstu: *II. velikogorička strategija*), koji u cijelosti odgovara ciljevima i načelima djelovanja Nacionalne strategije.

II. velikogorička strategija nastavlja prihvaćanje svrhe, ciljeva, definicije, temeljnih načela i smjernica djelovanja *Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom*.

Svrha *II. velikogoričke strategije* je unapređivanje, zaštita i osiguravanje punog i ravnopravnog uživanja svih ljudskih prava i temeljnih sloboda osoba s invaliditetom i unapređivanje i poštivanje njihova urođenog dostojanstva.

Temeljna načela su poštivanje urođenog dostojanstva, osobne autonomije uključujući slobodu izbora i neovisnost osoba; nediskriminaciju; puno i učinkovito sudjelovanje i uključivanje u društvo; poštivanje različitosti i prihvaćanje invaliditeta kao dijela ljudske različitosti i čovječnosti; jednakost mogućnosti; pristupačnost; jednakost muškaraca i žena; poštivanje sposobnosti razvoja djece s teškoćama u razvoju i poštivanje prava djece s teškoćama u razvoju na očuvanje vlastitog identiteta.

Ciljevi su osiguranje potpune integracije osoba s invaliditetom ostvarivanjem integracije u važnim životnim područjima ravnopravnim sudjelovanjem u političkom, javnom i kulturnom životu; u procesu odgoja i obrazovanja; u zapošljavanju, zdravstvu i rehabilitaciji; u socijalnoj zaštiti; u pravnoj zaštiti i zaštiti od nasilja; u istraživanju i razvoju.

II. velikogorička strategija u cijelosti promovira građansku perspektivu i socijalni model djelovanja prema osobama s invaliditetom, utemeljen na sustavu primjene ljudskih prava. U potpunosti odbacuje poistovjećivanje osobe s invaliditetom s ulogom pacijenta kojemu je potrebna zdravstvena ili neka druga skrb. **Naglasak je na sposobnostima osobe koja će, nakon što društvo ukloni postojeće prepreke, ostvariti svoj potpuni razvoj.**

Osobita se važnost pridaje samim osobama s invaliditetom i njihovim udrugama koje tijekom cijelog procesa, od kreiranja, realizacije i evaluacije mjera i aktivnosti su istinski partneri nositelja vlasti.

U planiranju i provođenju mjera i aktivnosti na svim područjima Strategije, osobitu pozornost treba posvetiti pojedinim skupinama unutar cjelokupne populacije osoba s invaliditetom:

- **ženama i djevojkama s invaliditetom** koje su vrlo često suočene s višestrukom diskriminacijom s obzirom na spol i invaliditet;
- **osobama s teškim invaliditetom** koje trebaju visoku razinu društvene potpore, a kvaliteta njihova života najdirektnije ovisi o razvijenosti servisa i usluga u zajednici;
- **djeci s teškoćama u razvoju** treba omogućiti uživanje svih prava sukladno *Konvenciji o pravima djeteta* kao svoj drugoj djeci;
- **mladim osobama s invaliditetom** koje se kao osobito ranjiva skupina suočavaju s nizom zapreka u procesu obrazovanja, zapošljavanja, stanovanja i sl.;
- **osobama s invaliditetom starije životne dobi** koje postaju sve brojnija i značajnija društvena skupina i izazov kreiranju politika za osobe s invaliditetom.

Navedene skupine osoba s invaliditetom zahtijevaju multidisciplinarni pristup u planiranju i provođenju mjera i aktivnosti u svim područjima djelovanja.

U provođenju mjera i aktivnosti na svim područjima *II. velikogorička strategija* se rukovodi glavnim ciljem, ukidanjem **svake diskriminacije na temelju invaliditeta**, koja predstavlja svako ograničavanje ili isključivanje na temelju invaliditeta, posljedica kojega je narušavanje

integriteta osobe. Invaliditet ne smije biti razlog uskraćivanju ili narušavanju ljudskih prava i temeljnih sloboda na kulturnom, političkom, gospodarskom i svakom drugom području.

Strategija će u potpunosti djelovati na temeljima **socijalne kohezije** kao glavnoga temelja izgradnje i održavanja socijalnog društva. Povezivanjem i integriranjem svojih vrijednih ljudskih i materijalnih potencijala Grad Velika Gorica može jamčiti određenu razinu dobrobiti svim svojim građanima, osobito vrlo ranjivim grupama kao što su osobe s invaliditetom.

Grad Velika Gorica će, tijekom razdoblja primjene Velikogoričke strategije, provoditi mjere i aktivnosti za sve osobe s invaliditetom u Gradu Velikoj Gorici na područjima: *Obitelj i život u zajednici, Odgoj i obrazovanje, Zdravstvena zaštita, Socijalna pomoć i skrb, Stanovanje, mobilnost i pristupačnost, Profesionalna rehabilitacija, zapošljavanje i rad, Pravna zaštita i zaštita od nasilja i zlostavljanja, Informiranje, komunikacija i podizanje javne razine svijesti, Civilno društvo, Šport i rekreacija, Kultura i Međunarodna suradnja.*

Područja djelovanja *II. velikogoričke strategije* uvjetno su podijeljena, a mjere i aktivnosti međusobno se nadopunjuju i uvjetuju. Veći dio mjera u izravnoj je nadležnosti gradskih upravnih tijela i institucija, ali su jednako značajne i mjere u nadležnosti ministarstva i državnih institucija koje se ne mogu uspješno ostvariti bez aktivnog sudjelovanja tijela lokalne i regionalne razine.

1.1. Podaci o osobama s invaliditetom na području Grada Velike Gorice

Invaliditet predstavlja važan medicinski, gospodarski, socijalni i politički problem svakog društva, a prema procjenama, oko 10% stanovnika svijeta su osobe s invaliditetom. S obzirom na to da posljedice invaliditeta pogađaju i članove obitelji, može se slobodno reći da četvrtina svjetskog stanovništva u svom svakodnevnom životu ima teškoća zbog invaliditeta. Napredak znanosti, tehnike i tehnologije s jedne strane sprečava razvoj i ublažava posljedice određenih oblika i vrsta invaliditeta, ali istodobno, djeluje na povećanje ukupnog udjela stanovništva s invaliditetom.

Suvremeno društvo visoke civilizacijske razine koje štiti i promiče sustav ljudskih prava ozbiljno shvaća sva pitanja koja se odnose na osobe s invaliditetom i njihovu cjelokupnu integraciju u društveni život.

Za planiranje i provođenje aktivnosti namijenjenih osobama s invaliditetom važno je definirati pojam invaliditeta, odnosno definirati osobe s invaliditetom. *Konvencija* naglašava socijalnu dimenziju invaliditeta, ističući da se „*pojam invaliditeta razvija i proistječe iz interakcije osoba s invaliditetom s barijerama u stavovima i barijerama u okolini koje onemogućuju njihovo potpuno i djelotvorno sudjelovanje u društvu ravnopravno s drugim osobama*”.

Prema *Zakonu o hrvatskom registru osoba s invaliditetom* (NN br. 64/01.) invaliditet je trajno ograničenje, smanjenje ili gubitak (koje proizlazi iz oštećenja zdravlja) sposobnosti izvršenja neke funkcije primjerne životnoj dobi osobe i odnosi se na sposobnosti, u obliku složenih aktivnosti i ponašanja, koje su općenito prihvaćene kao bitni sastojci svakodnevnog života.

U Gradu Velikoj Gorici, prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, na dan 07.03.2012., živi 6007 osoba s invaliditetom od čega su 3615 muškaraca (60,2%) i 2392 žene

(39,8%), što ukupno čini 9,5 % ukupnog stanovništva Grada. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 3492 (oko 58%) je u radno aktivnoj dobi 20 – 64 godine, dok je 1848 osoba (oko 31%) starije od 65 godina. Iz dobivenih podataka vidljivo je da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a 11 % populacije s invaliditetom čine djeca s teškoćama u razvoju od 0-19 godina.

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom na našem području, na temelju *Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom* (NN br. 64/01.), su oštećenja lokomotornog i središnjeg živčanog sustava. Oko 21 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (Tablica 1.) te dodatno otežavaju njeno svakodnevno funkcioniranje.

Tablica 1.

Prikaz vrsta oštećenja koja uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom
oštećenje lokomotornog sustava	1707	28,4
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1321	22,0
duševni poremećaji	1216	20,2
oštećenje drugih organa	998	16,6
oštećenje glasovno govorne komunikacije i teškoće učenja	484	8,1
mentalna retardacija	150	2,5
prirodne anomalije i kromosomopatije	97	1,6
oštećenje vida (sljepoća i znatna slabovidnost)	88	1,5
oštećenje perifernog živčanog sustava	76	1,3
oštećenje sluha (gluhoća i naglušost)	75	1,3
autizam	9	0,2
višestruka oštećenja	1235	20,6

Broj osoba s 100% oštećenjem organizma moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Gradu Velikoj Gorici oko 2,6%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem, od čega je 146 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 6 branitelja Domovinskog rata dok ih 4 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II. svjetskom ratu. U tablici 2. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

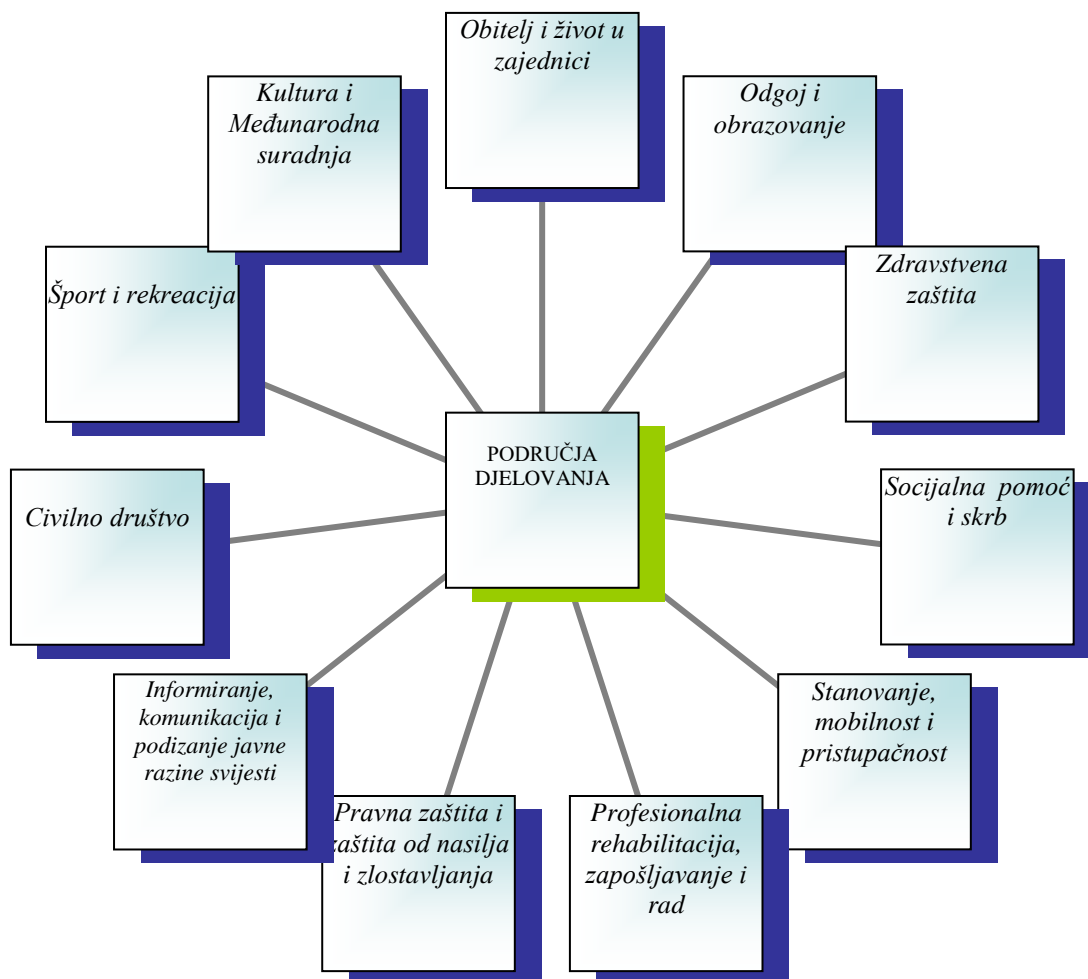
Tablica 2.
Prikaz dijagnoza i vrsta invaliditeta

Opis dijagnoze	Broj osoba
Demencije teškog stupnja i psihoorganski sindromi	133
Rezidualna shizofrenija	3
Teška i duboka mentalna retardacija	36
Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	9
Huntingtonova korea i nasljedene ataksije	3
Spinalna mišićna atrofija	2
Mišićna distrofija	8
Infantilna cerebralna paraliza	55
Para i tetraplegija	47
Sljepoća na oba oka	20
Gluhoća – potpuni gubitak sluha	9
Down sindrom	26
Amputacija obje nadlaktice	1
Amputacija obje natkoljenice	1
Amputacija obje potkoljenice	2
Multipla skleroza	18

2. PROGRAM DJELOVANJA PO PODRUČJIMA

Područja djelovanja *II. velikogoričke strategije* uvjetno su podijeljena, a mjere i aktivnosti međusobno se nadopunjuju i uvjetuju. Veći je dio mjera u izravnoj nadležnosti gradskih upravnih tijela i institucija, ali su jednako značajne i mjere u nadležnosti ministarstva i državnih institucija koje se ne mogu uspješno ostvariti bez aktivnog sudjelovanja tijela lokalne i regionalne razine.

Slika 1. Prikaz područja djelovanja Strategije

2.1. OBITELJ I ŽIVOT U ZAJEDNICI

Obitelj je najviša je društvena vrijednost i najznačajnija zajednica za svaku osobu. Obitelj ostvaruje razne uloge, koje se međusobno isprepliću (reproduktivna, ekonomska, emotivna, zaštitna i odgojno-moralna), a ovise o općim uvjetima u kojima se živi, o osobnim značajkama njezinih članova, kvaliteti međusobne interakcije, ali i odnosima između obitelji i društvene zajednice. Za razvoj i uspješnu integraciju djeteta s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom, uloga obitelji je presudna.

Svaka obitelj tijekom svojega postojanja doživljava niz promjena, no one su specifične kod obitelji osoba s invaliditetom. Jedna od najvećih promjena za obitelj je suočavanje s djetetovom dijagnozom i dijagnozom odraslog člana obitelji. Podizanje djeteta s teškoćama u razvoju zahtijeva dodatne napore obitelji. Zbog specifičnih potreba djeteta s teškoćama u razvoju, a i potreba druge djece u obitelji, roditeljima je nužna pomoć i podrška stručnjaka i poseban doprinos svakog člana obitelji.

U cilju pružanja podrške na samom početku suočavanja s problemima koji se pojavljuju u obiteljima djece s teškoćama u razvoju i odraslih osoba s invaliditetom osnovano je *Savjetovalište za djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice*.

Cjelokupno djelovanje društva za poboljšanje kvalitete života obitelji osoba s invaliditetom, oslanja se na postojeće strateške nacionalne i međunarodne dokumente: *Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom, Konvenciju UN-a o pravima djeteta, Nacionalnu politiku za promicanje ravnopravnosti spolova, Nacionalni plan aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012.godine, Nacionalnu populacijsku politiku, Nacionalnu strategiju zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2005. do 2007.godine., Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji*. Važan pomak u promicanju prava osoba s invaliditetom je nastojanje da se prava djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom ugrade u opće zakonodavstvo RH.

Postoje dva modela djelovanja prema osobama s invaliditetom koje Republika Hrvatska zagovara i koristi u Nacionalnoj strategiji, a prema tome i Grad Velika Gorica u lokalnoj strategiji:

1. Socijalni model se temelji na filozofiji inkluzije koja smatra da svatko na svoj način može pridonijeti društvu i da mu, prije svega, pripada. Na osobu s invaliditetom gleda se kroz njezine mogućnosti, sposobnosti i interese. Položaj osoba s invaliditetom društveno je uvjetovan i stoga se društvo treba prilagođavati njihovim potrebama.

2. Model u zajednici utemeljene rehabilitacije koristi se kao alternativa institucijskoj zaštiti. Ovaj model polazi od temeljne pretpostavke da zajednica treba stvoriti uvjete za razvoj rehabilitacije, ravnopravnosti i socijalne integracije osoba s invaliditetom.

Ciljevi ovoga modela su:

- integracija u društvenu sredinu preko regionalnih službi podrške i skrbi te poticanje izgradnje trajnijih međuljudskih odnosa;
- život u obitelji (domu);
- stvaranje što normalnijih uvjeta života i odgovarajućeg sustava usluga na području stanovanja, zapošljavanja i slobodnog vremena;
- inkluzivno obrazovanje koje omogućuje djeci s teškoćama u razvoju obrazovanje u redovnim uvjetima.

U politici prema osobama s invaliditetom težište se stavlja na aktivni pristup, što podrazumijeva nastojanje da osobe s invaliditetom, u mjeri i uvijek kad je to moguće, same kontroliraju uvjete vlastita života, podrazumijevajući i akcije vezane uz njihovu rehabilitaciju. U ostvarenju takve politike inzistira se na razvoju službi bliskih korisnicima, tj. osobama s invaliditetom, koje će promicati njihovu autonomiju.

Prema podacima *Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo u Registru osoba s invaliditetom* evidentiran je podatak da najveći broj osoba s invaliditetom područja Grada Velike Gorice, njih (93 %) živi u obitelji dok ih 3,4 % živi u ustanovi i isti toliki postotak osoba s invaliditetom žive same.

Kako bi se doprinijelo ostvarenju njihove autonomije te se pomoglo obiteljima djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom pri uspostavi ravnoteže obiteljskih i profesionalnih obveza te organiziranim aktivnostima djece u slobodnom vremenu provodi se program izvaninstitucionalne skrbi za osobe s invaliditetom pod nazivom *Osobni asistent*. Program se provodi od 2007. godine i njime je obuhvaćeno oko 15 korisnika.

CILJEVI:

- dostupnost informacija roditeljima djece s teškoćama u razvoju i odraslim osobama s invaliditetom i njihovim obiteljima,
- unapređenje svih oblika socijalne i obiteljsko-pravne zaštite djece s teškoćama u razvoju i njihovih roditelja,
- psihosocijalna podrška osobama s invaliditetom i članovima njihove obitelji,
- jačati svijest o potrebi poštivanja prava na privatnost osoba s invaliditetom i njihovih obitelji,
- jačati društvenu svijest o vrijednostima obitelji i značaju kvalitetnoga obiteljskog života za razvoj djeteta s teškoćama u razvoju,
- razvijati svijest o potrebi cjeloživotne naobrazbe za ulogu kompetentnog roditelja,
- unaprijediti neovisnije življenje osoba s invaliditetom,
- unaprijediti izvaninstitucijske oblike potpore,
- uspostaviti mrežu psihosocijalne podrške djeci koja skrbe o roditeljima s invaliditetom,
- imati evidenciju podataka o broju osoba s invaliditetom s obzirom na njihovu dob i vrstu invaliditeta.

Kako bi se navedeni ciljevi mogli ostvariti provoditi će se slijedeće mjere i aktivnosti:

1. MJERA

Savjetovništvo za djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice

Aktivnosti:

- evaluacija podataka dobivenih tijekom dosadašnjeg rada Savjetovništva,
- osnivanje grupa podrške,
- prevencija razvoja invaliditeta,
- rana intervencija kod djece s neuro rizicima,
- stručna pomoć obiteljima,
- na temelju baze podataka o djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom napraviti analizu njihovih potreba te procjenu mogućnosti njihovog zadovoljavanja,

- rad mobilnih stručnih timova,
- financijska potpora radu Savjetovališta.

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti
- Centar za socijalnu skrb Velika Gorica,
- Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica,
- Zdravstvene ustanove,
- Udruge koje okupljaju osobe s invaliditetom i koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom.

Rok:

- kontinuirano

2. MJERA

Senzibiliziranje javnosti o važnosti obiteljskog života djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom

Aktivnosti:

- organizacija predavanja i tribina na temu važnosti obiteljskog okruženja,
- obilježavanje Međunarodnog dana obitelji u sklopu obilježavanja Dana Centra za odgoj i obrazovanje Velika Gorica.

Nositelj:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti
- Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica - u sklopu Savjetovališta,
- Centar za djecu, mlade i obitelj,
- Udruge koje okupljaju osobe s invaliditetom i koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom,
- Mediji.

Rok:

- kontinuirano

3. MJERA

Izvaninstitucionalna podrška osobama s invaliditetom i članovima njihovih obitelji

Aktivnosti:

- daljnja provedba programa „Osobni asistent“,
- održavanje i drugih programa koji pospješuju neovisnost osoba s invaliditetom,
- stručna pomoć obiteljima,
- iniciranje organiziranja podrške obitelji u vidu patronažnih službi (mobilnih timova) koje bi ovisno o problemu djeteta s teškoćama u razvoju od najranije dobi i osoba s invaliditetom pružale pomoć obitelji u njenom okruženju (npr. kod slijepog djeteta pomoć u orijentaciji u stanu).

Nositelj:

- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Gradsko društvo Crvenog križa Velika Gorica,
- Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica.

Rok:

- kontinuirano

4. MJERA**Ustroj gradskog registra osoba s invaliditetom****Aktivnosti:**

- izrada upitnika za prikupljanje podataka o djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom,
- prikupljanje statističkih podataka o osobama s invaliditetom iz baze podataka *Hrvatskog registra o osobama s invaliditetom* kojeg vodi Hrvatski zavod za javno zdravstvo,
- po potrebi nadopuna podataka iz drugih službi čiji su korisnici djeca s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom.

Nositelj:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti

Rok:

- kontinuirano

5. MJERA**Izrada i pokretanje sustava rane intervencije****Aktivnosti:**

- procjena stanja i analiza potreba djece korisnika Savjetovališta za djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom,
- analiza podataka o djeci s teškoćama u razvoju dostupnih putem Hrvatskog registra osoba s invaliditetom,
- temeljem dobivenih podataka planiranje novih usluga i programa,
- umrežavanja programa rane intervencije,
- daljnja provedba programa prevencije,
- povezivanje s pedijatrijskom i patronažnom službom Doma zdravlja Zagrebačke županije-Ispostavom Velika Gorica,
- oformljavane i edukacija tima za rane intervencije,

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica,
- Centar za socijalnu skrb Velika Gorica,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti i Upravni odjel za predškolski odgoj, školstvo i šport,

- Udruge koje se bave ranom intervencijom,
- Edukacijsko- rehabilitacijski fakultet,
- Zdravstvene ustanove.

Rok:

- 2014./2015. godina.

6. MJERA

Poticanje razvoja novih usluga za djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom

Aktivnosti:

- na temelju analize potreba osoba s invaliditetom napraviti popis potrebnih usluga,
- napraviti analizu postojećih usluga koje se mogu dobiti kroz postojeći resurse u zdravstvenom sustavu, sustavu socijalne skrbi te gradskim ustanovama i udrugama,
- napraviti prijedlog poticajnih mjera za potreban, a nedostatan stručni kadar.

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica,
- Centar za socijalnu skrb Velika Gorica,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti

Rok:

- 2014./2015. godina.

2.2. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Većina međunarodnih i nacionalnih dokumenata ističe kvalitetan odgoj i obrazovanje kao jedno od prioritetnih područja za djecu i mlade, uključujući i djecu teškoćama u razvoju. Odgoj i obrazovanje predstavljaju temeljni uvjet društvene uključenosti i neovisnosti osoba s invaliditetom. Obrazovanje je sveobuhvatno, odnosi se na sva životna razdoblja od predškolskoga do profesionalnoga obrazovanja i usavršavanja. Temeljni je cilj za učenike s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama odgojno-obrazovni sustav učiniti dostupnim i prohodnim kako bi se osigurala načela - *Škola za sve i Cjeloživotno obrazovanje*.

Stvaranje mogućnosti za sudjelovanje osoba s invaliditetom u redovnom obrazovanju nije važno samo za djecu i mlade s teškoćama u razvoju, upoznavanje i život s različitostima bogatstvo je za svaku osobu.

Područje odgoja i obrazovanja strateški se odvija prema *Planu razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005. do 2010. godine* te *Nacionalnom planu aktivnosti za prava i interese djece 2006. do 2012. godine*. Ovi dokumenti donose mjere kojima se unapređuje i ujednačava kvaliteta cjelokupnog sustava na državnoj razini i **jamče jednake mogućnosti za puni razvoj potencijala svakog pojedinca s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama.**

Djeca predškolske dobi iz posebnih odgojnih skupina ne bi smjela biti izolirana od druge djece već bi, uz provedbu programa prilagođenog njihovim potrebama, trebala biti uključena u sve redovite aktivnosti vrtića s mogućnošću njihove kasnije integracije u redovite skupine.

U Gradu Velikoj Gorici postoje četiri ustanove predškolskog odgoja: Dječji vrtić Velika Gorica, Dječji vrtić Ciciban, Dječji vrtić Žirek i Dječji vrtić Lojtrica. U svim navedenim

ustanovama provodi se integracija djece s teškoćama u razvoju u redovne programe. Posebno treba naglasiti program predškolskog odgoja za djecu s teškoćama u razvoju kojeg provodi Dječji vrtić Žirek, a kojim je trenutno obuhvaćeno 19-ero djece. Djeca su raspoređena u 3 odgojne skupine, a s njima rade prof. edukacijske rehabilitacije.

Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine br. 87/08., 86/09., 92/10., 105/10., 90/11. i 5/12.) uređuje se djelatnost osnovnog i srednjeg odgoja i obrazovanja u javnim ustanovama. Prema navedenom Zakonu i Pravilniku o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju (Narodne novine 23/91.) u redovnim osnovnim školama školuju se: učenici s lakšim teškoćama u razvoju, učenici sa senzoričkim i motoričkim oštećenjima i učenici s lakšim intelektualnim teškoćama. Učenici s većim teškoćama u razvoju školuju se prema posebnim planovima i programima u posebnim organizacijama odgoja i obrazovanja, zdravstva, socijalne skrbi i pravosuđa. Na našem području odgojno obrazovne programe za djecu s intelektualnim teškoćama provodi Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica.

Učenici s većim teškoćama, umjerenim ili težim intelektualnim teškoćama i učenici s autizmom ne obrazuju se već se osposobljavaju do 21. godine života.

U Gradu Velikoj Gorici 63,3% osoba s invaliditetom nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. Među osobama s invaliditetom 21,7% ima srednju stručnu spremu dok je 3,1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom.

Obrazovanje po specijalnom programu završilo 11,9% osoba s invaliditetom. U odnosu na 2011. godinu, zbog povećanja udjela osoba s srednjom stručnom spremom, bilježimo određeni pomak ka boljoj obrazovnoj strukturi osoba s invaliditetom s područja Grada Velike Gorice.

Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija u redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut i dr.) najčešći oblik njezinog provođenja.

CILJEVI:

- osigurati dostupnost redovnog odgojno-obrazovnog sustava djeci s teškoćama u razvoju i učenicima s posebnim odgojno obrazovnim potrebama,
- osigurati podršku učenicima integriranim u redovno obrazovanje uz zajedničko djelovanje specijaliziranih ustanova i njihovih mobilnih stručnih timova,
- osigurati školovanje temeljeno na individualiziranom odgojno-obrazovnom planiranju i fleksibilnim organizacijskim modelima,
- poticati trajni profesionalni razvoj odgojno-obrazovnih djelatnika na svim razinama za stjecanje kompetencija za rad s djecom s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom,
- poticati sadržaje u studijskim programima koji pridonose kompetencijama odgajateljskih i nastavnčkih zanimanja za rad s djecom s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom,
- razvijati partnerstvo odgojno-obrazovnih ustanova s obitelji, lokalnom zajednicom, civilnim sektorom i tržištem rada,

- pospješivanje samostalnosti osoba s invaliditetom kroz učenje životnih i društvenih vještina,
- podržavati i promicati cjeloživotno učenje osoba s invaliditetom,
- omogućiti odgovarajuću ranu procjenu posebnih obrazovnih potreba djece,
- pobrinuti se za to da svi obrazovni sadržaji budu pristupačni osobama s invaliditetom;
- osigurati da sve osobe, bez obzira na narav i stupanj oštećenja, imaju jednak pristup obrazovanju,
- osigurati da roditelji djece s teškoćama u razvoju budu aktivni partneri u postupku razvoja individualiziranih obrazovnih programa za njihovu djecu,
- osigurati pristup neformalnom obrazovanju koji će mladima s invaliditetom omogućiti razvijanje potrebnih vještina koje ne mogu usvojiti redovnim školovanjem.

Kako bi se navedeni ciljevi mogli ostvariti provoditi će se slijedeće mjere i aktivnosti:

7. MJERA

Integracija djece s teškoćama u razvoju u redovite odgojne skupine

Aktivnosti:

- osiguranje kadrovskih i prostornih uvjeta u ustanovama predškolskog odgoja sukladno iskazanim potrebama,
- analiza poštivanja normi propisanih Pedagoškim standardima predškolskog odgoja i naobrazbe s naglaskom na poštivanje mjerila o broju djece u odgojnim skupinama koje pohađaju djeca s teškoćama u razvoju,
- predlaganje određenih mjera na temelju podataka dobivenih analizom uvjeta smještaja djece s teškoćama u razvoju,
- održavanje okruglog stola na temu kvalitetne integracija djece s teškoćama u razvoju u odgojno obrazovni proces,
- iniciranje otvaranja programa predškolskog odgoja i naobrazbe po alternativnim načelima i pedagoškim pristupima kao što su Montessori pedagogija i Waldorfska pedagogija,
- financijska podrška udrugama koje rade s djecom s teškoćama u razvoju predškolske dobi.

Nositelj:

- Upravni odjel za društvene djelatnosti i Upravni odjel za predškolski odgoj, školstvo i šport,
- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Ustanove predškolskog odgoja Grada Velike Gorice,
- Udruga „Sunčica“.

Rok:

- kontinuirano
- prema potrebi

8. MJERA

Integracija djece s teškoćama u razvoju u redovite obrazovne skupine te postupno uklanjanje arhitektonskih zapreka i uvođenja elemenata informacijske podrške za gluhe i slijepe osobe u objekte odgoja i obrazovanja

Aktivnosti:

- postavljanje „linija vodilja“ u osnovnim školama u kojima su integrirana djeca s oštećenjem vida,
- postavljanje ulazne rampe u škole koje pohađaju djeca s teškoćama u kretanju,
- informatička podrška djeci s oštećenjem vida za potrebe praćenja nastavnog programa,
- opremanje odgojno-obrazovnih ustanova specijalnim didaktičkim sredstvima,
- iniciranje uklanjanje arhitektonskih barijera u srednjim školama,
- označavanje razreda u osnovnim školama Braillovim pismom.

Nositelj:

- Upravni odjel za društvene djelatnosti i Upravni odjel za predškolski odgoj, školstvo i šport
- Upravni odjel za komunalne djelatnosti i promet,
- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Odgojno-obrazovne ustanove na području Grada Velike Gorice.

Rok:

- kontinuirano,
- prema potrebi

9. MJERA**Poticanje edukacije djelatnika odgojno-obrazovnih ustanova koji rade s djecom s teškoćama u razvoju****Aktivnost:**

- organizacija seminara za djelatnike u odgojno obrazovnom procesu koji rade s djecom s teškoćama u razvoju,
- rad mobilnih stručnih timova.

Nositelj:

- Upravni odjel za društvene djelatnosti i Upravni odjel za predškolski odgoj, školstvo i šport
- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica,
- Znanstvene institucije.

Rok:

- kontinuirano

10. MJERA**Potporna mobilnim službama edukacijsko –rehabilitacijske integracije****Aktivnost:**

- snimka potreba osoba s invaliditetom za edukacijsko-rehabilitacijskom podrškom,
- organiziranje radionica za prosvjetne djelatnike u sustavu redovnog školstva koji direktno rade s djecom s teškoćama u razvoju,
- iniciranje dolaska specijaliziranih mobilnih službi iz ustanova, odnosno udruga, u škole na području Grada Velike Gorice.

Nositelj:

- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica,
- Odgojno-obrazovne ustanove s područja Grada Velike Gorice,
- Udruge koje se bave navedenom problematikom.

Rok:

- kontinuirano

11. MJERA**Poticanje i provođenje programa učenja životnih i društvenih vještina, koje osobama s invaliditetom omogućavaju ravnopravno sudjelovanje u obrazovanju i svakodnevnom životu zajednice****Aktivnosti:**

- nastavak financiranja programa radno-proizvodne aktivnosti-RPA,
- provođenje edukacija o učenju roditeljskih i životnih vještina za majke i očeve koji imaju intelektualne teškoće (mobilni stručni timovi; pomoć u kući),
- izrada upitnika i prikupljanje podataka o broju roditelja s intelektualnim teškoćama i njihovim potrebama,
- na temelju podataka dobivenih analizom planirati potrebne pomoći i usluge,
- pomoć kroz grupe podrške.

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti i Upravni odjel za predškolski odgoj, školstvo i šport
- Centar za socijalnu skrb Velika Gorice,
- Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica.

Rok:

- kontinuirano

12. MJERA**Provođenje programa predškolskog odgoja i naobrazbe za djecu s teškoćama u razvoju kojeg provodi Dječji vrtić Žirek te participiranje Grada Velike Gorice u troškovima provedbe programa predškolskog odgoja i naobrazbe za djecu s teškoćama u razvoju kojeg provode zdravstvene ustanove po specijaliziranom programu****Aktivnosti:**

- nastavak financiranja programa odgoja i naobrazbe za djecu s teškoćama u razvoju kojeg provodi Dječji vrtić Žirek,
- nastavak financiranja programa odgoja i naobrazbe za djecu oštećena sluha,
- financiranje programa odgoja i naobrazbe za djecu motoričkim poremećajima,

- iniciranje osiguranja kadrovskih uvjeta za integriranje djece oštećena sluha u redovite odgojno-obrazovne programe.

Nositelji:

- Upravni odjel za predškolski odgoj, školstvo i šport,
- Dječji vrtić Žirek,
- Poliklinika SUVAG,
- Centar za odgoj i obrazovanje „Goljak“
- Ostale ustanove sukaldno iskazanim potrebama.

Rok:

- kontinuirano.

13. MJERA

Osiguravanje asistenta u nastavi i obrazovnog prevoditelja za djecu s teškoćama u razvoju koja su integrirana u redovne obrazovne programe

Aktivnosti:

- analizom potreba u redovnim obrazovnim institucijama utvrdit će se postojanje potrebe za asistentom u nastavi i obrazovnim prevoditeljem,
- osigurat će se stručna pomoć asistenta u nastavi u redovnim obrazovnim programima za djecu s teškoćama u razvoju i obrazovnog prevoditelja za djecu s oštećenjima sluha kada se za to pojavi potreba.

Nositelji:

- Upravni odjel za društvene djelatnosti i Upravni odjel za predškolski odgoj, školstvo i šport
- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Udruga Idem,
- Gradsko društvo Crvenog križa Velika Gorica,
- Odgojno-obrazovne ustanove na području Grada Velike Gorice.

Rok:

- kontinuirano
- Prema potrebi.

14. MJERA

Osigurati pristup neformalnom obrazovanju koje će mladima s invaliditetom omogućiti usvajanje znanja i razvijanje vještina koje ne mogu usvojiti redovnim školovanjem

Aktivnosti:

- edukacija o korištenju računala prilagođenog slijepim i slabovidnim osobama,
- prilagođena informatička edukacija osobama s intelektualnim teškoćama,
- provođenje informatičke edukacije po ECDL programu za osobe s tjelesnim invaliditetom,
- iniciranje uvođenja neformalnih programa obrazovanja za mlade s invaliditetom u Pučkom otvorenom učilištu,

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Udruge koje se bave problematikom osoba s invaliditetom,
- Savjet mladih Grada Velike Gorice
- Društvo pedagoga tehničke kulture i informatike,
- Hrvatski zavod za zapošljavanje-Ispostava Velika Gorica,
- Pučko otvoreno učilište Velika Gorica.

Rok:

- kontinuirano,
- prema potrebi.

15. MJERA

Iniciranje uvođenja dodatnih obrazovnih programa za pomoćna zanimanja u kojima bi se mogle zaposliti osobe s invaliditetom te nabava informatičke opreme radi bolje integracije učenika s teškoćama u razvoju u redovni obrazovni program

Aktivnosti:

- analiza potreba tržišta rada za pomoćnim zanimanjima,
- iniciranje uvođenja dodatnih programa obrazovanja u Srednjoj strukovnoj školi Velika Gorica, i drugim obrazovnim ustanovama, nakon čijeg završetka postoji veća mogućnost zaposlivosti,
- pomoć i podrška u nabavi potrebne informatičke i tehničke opreme za potrebe školovanja učenika s teškoćama u razvoju.

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti i Upravni odjel za predškolski odgoj, školstvo i sport,
- Srednja strukovna škola Velika Gorica,
- Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica,
- Hrvatski zavod za zapošljavanje-Ispostava Velika Gorica,
- Pučko otvoreno učilište Velika Gorica.

Rok:

- 2014./2015. godina.

16. MJERA

Ustrojavanje Posudionice didaktičkih pomagala

Aktivnosti:

- nabava didaktičkih pomagala za djecu s teškoćama u razvoju koja pohađaju posebni odgojno-obrazovni program te korisnike Savjetovališta.

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti.

Rok:

- kontinuirano
- prema potrebi.

2.3. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Osobe s invaliditetom i djeca s teškoćama u razvoju imaju pravo na uživanje najvećega mogućega zdravstvenog standarda bez diskriminacije temeljem invaliditeta.

Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju (Narodne novine br. 150/08., 94/09., 153/09., 71/10., 139/10., 49/11. i 22/12.) propisuje da je zdravstveno osiguranje u Republici Hrvatskoj obvezno i dobrovoljno. Obveznim zdravstvenim osiguranjem osiguravaju se svim osiguranim osobama prava i obveze iz obveznoga zdravstvenog osiguranja na načelima uzajamnosti i solidarnosti, a provodi ga Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje. U okviru obveznog zdravstvenog osiguranja osigurava se pravo na zdravstvenu zaštitu i prava na novčane naknade.

Osobama s invaliditetom i drugim građanima trebaju biti dostupna prava na primarnu, specijalističko-konzilijarnu i bolničku zdravstvenu zaštitu koja obuhvaća dijagnosticiranje, liječenje i medicinsku rehabilitaciju te specifičnu zdravstvenu njegu. Usto je potrebno obuhvatiti pravo na stomatološko-protetsku pomoć i stomatološko protetske nadomjeske, lakše ostvarivanje prava na ortopedska i druga pomagala, korištenje lijekova utvrđenih osnovnom i dopunskom listom prema potrebi, te pravo na korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu.

Postignuća u znanosti, istraživanja i praksa pokazuju da djetetov razvoj, uspješnost njegove uključenosti, kao i prevladavanje mnogih barijera, u velikoj mjeri ovise o ranoj intervenciji i potpori obitelji. Nove metode dijagnostike, napredak znanosti i tehnologija daju mogućnost sve ranijeg otkrivanja odstupanja od pravilnog razvoja djeteta. Prema podacima različitih istraživanja, oko 10% novorođene djece spada u neurorizičnu skupinu. Ta saznanja obvezuju da se na sustavan način uredi i osigura provedivost rane intervencije i potpore obitelji u tom procesu.

Iako je osiguranje ostvarivanja prava s područja zdravstvene zaštite u nadležnosti države, Grad Velika Gorica, sukladno materijalnim i organizacijskim mogućnostima, tijekom proteklog razdoblja nastojao je osigurati viši standard zdravstvene zaštite osobama s invaliditetom i lakši pristup zdravstvenim uslugama. U tom cilju provedene su slijedeće aktivnosti:

- zdravstvene ustanove arhitektonski su prilagođene osobama s invaliditetom (postavljen je linije vodilje u Domu zdravlja zagrebačke županije-Ispostave Velike Gorica, napravljena je ulazna rampa u zgradu Zavoda za zdravstveno osiguranje),
- prilagođena je ginekološka ordinacija ženama s invaliditetom nabavom ginekološkog stola za pregled žena s invaliditetom,

- osmišljeni su i provedeni zdravstveno- rekreativni programi za osobe s invaliditetom u organizaciji Udruge Uspon,
- podržavani su programi rane intervencije u sklopu programa kojeg provodi Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica te Maka Centar.

Tijekom sljedećeg razdoblja osigurat će se nastavak već spomenutih projekata i potaknuti uvođenje novih mjera u cilju podizanja zdravstvenog standarda svih osoba s invaliditetom, a osobito onih s najtežim stupnjem i višestrukim oštećenjima.

CILJEVI:

- razviti sustav ranih intervencija te sustav podrške obitelji djeteta s teškoćama u razvoju,
- poticati osiguranje uvjeta za ravnopravnu i cjelovitu zdravstvenu zaštitu,
- senzibiliziranje i edukacija zdravstvenih djelatnika o pristupu osobama s invaliditetom,
- djelovati u smjeru pristupačnosti javnih i privatnih zdravstvenih ustanova i kapaciteta da bi se osiguralo pružanje dobro opremljenih i kompetentnih zdravstvenih usluga,
- osigurati jednak pristup zdravstvenim uslugama ženama s invaliditetom, uključujući posebice pretporođajno, ginekološko savjetovanje i liječenje te savjete u vezi s planiranjem obitelji,
- osigurati sustavno informiranje u vezi s individualnim zdravstvenim potrebama ili uslugama, u obliku razumljivom osobama s invaliditetom,
- osigurati informiranje o invaliditetu, bez obzira dogodi li se prije ili poslije rođenja, nakon bolesti ili nesreće, te njegovu provedbu u uvjetima koji jamče poštivanje osobe s invaliditetom i njezine obitelji, s ciljem pružanja jasne, sveobuhvatne informacije i podrške.

Kako bi se navedeni ciljevi mogli ostvariti provoditi će se sljedeće mjere i aktivnosti:

17. MJERA

Podržavanje programa ranih medicinskih intervencija koji pomažu razvijanju potencijala djece s teškoćama u razvoju te osposobljavanju njihovih roditelja za pružanje potrebne pomoći i podrške

Aktivnosti:

- iniciranje podrške profilima stručnjaka koji su u sustavu podrške i rehabilitacije djece s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom,
- nastavak podržavanja i sufinanciranja programa prevencije koje provodi Centar za odgoj i obrazovanje.

Nositelji:

- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica,
- Udruge koje provode programe za osobe s invaliditetom.

Rok:

- kontinuirano

18. MJERA**Poticanje i osiguravanje uvjeta za ravnopravnu i cjelovitu zdravstvenu uslugu osoba s invaliditetom te senzibilizacija i edukacija zdravstvenih djelatnika o načinu rada i postupanja s osobama s invaliditetom****Aktivnosti:**

- organizacija edukacije i doedukacija zdravstvenih djelatnika o načinu rada i pristupu osobama s invaliditetom,
- podrška radu *Posudionice ortopedskih pomagala* u svrhu održavanja postojećih pomagala te nabavu novih potrebnih pomagala,
- osiguranje prijevoza na potrebne specijalističke preglede u ustanove koje su arhitektonski i tehničkim pomagalima prilagođene osobama s invaliditetom, a shodno interesima i potrebama osoba s invaliditetom (mamografija, stomatologija i sl.).

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Udruge koje okupljaju osobe s invaliditetom i/ili rade u njihovu korist,
- Gradsko društvo Crvenog križa Velika Gorica.

Rok:

- kontinuirano.

19. MJERA**Osiguravanje pristupačnosti zdravstvenih ustanova na području Grada Velike Gorice osobama s invaliditetom****Aktivnosti:**

- poticanje arhitektonske prilagodbe zdravstvenih ustanova (područnih ambulanti Doma zdravlja, ljekarni, stomatoloških ambulanti) osobama s invaliditetom.

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Upravni odjel za komunalne djelatnosti i promet.

Rok:

- kontinuirano.

2.4. SOCIJALNA SKRB

Socijalna skrb je djelatnost kojom se osiguravaju i ostvaruju mjere i programi namijenjeni socijalno ugroženim osobama, osobama s nepovoljnim osobnim ili obiteljskim okolnostima, koji uključuju prevenciju, promicanje promjena, pomoć u zadovoljavanju osnovnih životnih potreba i podršku pojedincu, obiteljima i skupinama, s ciljem unapređenja kvalitete života i osnaživanja korisnika u samostalnom zadovoljavanju osnovnih životnih potreba te njegovog aktivnog uključivanja u društvo.

Pojam socijalne isključenosti se često povezuje sa osobama s invaliditetom, kojima među korisnicima socijalne skrbi prida značajno mjesto, i stoga je cilj i ovog strateškog dokumenta uklanjanje socijalne isključenosti osoba s invaliditetom te njihovo aktiviranje u zajednici.

U smislu *Zakona o socijalnoj skrbi* (Narodne novine br., 33/12.). osoba s invaliditetom je osoba koja ima dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja, koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprječavati njeno puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s osobama bez invaliditeta.

Dijete s teškoćama u razvoju je dijete koje zbog tjelesnih, senzoričkih, komunikacijskih ili intelektualnih teškoća treba dodatnu potporu za učenje i razvoj kako bi ostvarilo najbolji razvojni ishod i socijalnu uključenost.

Osobama s invaliditetom i roditeljima djece s teškoćama u razvoju, bez obzira na uzrok i okolnosti nastanka oštećenja, potrebno je osigurati odgovarajuću razinu informiranosti o ostvarivanju pojedinih prava u sustavu socijalne skrbi. Pritom je nužno posebnu pozornost posvetiti ranjivim skupinama unutar ove populacije djevojčicama i ženama s invaliditetom, osobama s težim stupnjem invaliditeta, osobama koje žive u ruralnoj sredini, osobama s invaliditetom starije životne dobi, siromašnim osobama s invaliditetom, roditeljima s invaliditetom, roditeljima djece s teškoćama u razvoju i dr.

Socijalna prava utvrđena su u *Europskoj socijalnoj povelji* (ETS broj 163), uključujući posebice pravo na socijalnu zaštitu (članak 12.), pravo na socijalnu i medicinsku pomoć (članak 13.), te pravo na dobrobit koju pružaju službe sustava socijalne skrbi (članak 14.).

Sustav socijalne skrbi na nacionalnoj razini nudi širok spektar prava koja se okvirno mogu podijeliti na novčana davanja i usluge, a koje definira *Zakonom o socijalnoj skrbi*.

Djelatnosti socijalne skrbi obavljaju ustanove socijalne skrbi, udruge, vjerske zajednice, druge pravne i fizičke osobe, pod uvjetima i na način propisan spomenutim *Zakonom* i posebnim zakonima i propisima za njihovo provođenje.

U Velikoj Gorici socijalnu pomoć i socijalne usluge nude dvije ustanove socijalne skrbi, a to su *Centar za socijalnu skrb Velika Gorica* te *Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica*. U našoj lokalnoj zajednici prepoznat kao kvalitetan partner u provođenju izvaninstitucionalnih oblika socijalnih usluga je Gradsko društvo Crvenog križa Velika Gorica.

Grad Velika Gorica nastoji, preko mjera i aktivnosti koje su sadržane u ovom i drugim područjima *Strategije*, unaprijeđenijem izvaninstitucionalnih usluga doprinijeti stvaranju uvjeta za razvoj izvaninstitucionalnog smještaja osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u

razvoju, što je u skladu *Master plan deinstitucionalizacije i transformacije ustanova socijalne skrbi*.

Svrha Master plana je **smanjiti ulazak u institucije i povećati izlazak iz institucija u nove oblike skrbi, posebno stimulirajući obiteljsku reintegraciju** uz jamstvo jedne ili više usluga potpore obitelji u lokalnoj zajednici.

Master plan polazi od međunarodnih i nacionalnih strateških dokumenata, te smjernica zacrtanih u *Zajedničkom memorandumu o socijalnom uključivanju i nacionalnim provedbenim planovima za socijalno uključivanje za razdoblja 2007. - 2008.godine i 2008. – 2009.godine.*, *Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djeteta*, *Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012.godine*, *Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom*, *Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine*, *Načela zaštite osoba s mentalnim oboljenjima i unapređenja zaštite mentalnog zdravlja Ujedinjenih naroda*, *Standardnih minimalnih pravila Ujedinjenih naroda za alternativne kaznene mjere* (Tokijska pravila iz 1990.), *Nacionalne strategije za prevenciju poremećaja u ponašanju od 2009. do 2012.godine*, kao i godišnjih nacionalnih planova za pristupanje Europskoj uniji (NPPEU) i drugih strateških dokumenata.

Sa svrhom pospješivanja deinstitucionalizacije Grad Velika Gorica će i dalje razvijati savjetovani rad preko Savjetovaništa za djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom; organizirati edukacije, treninge i radionice za roditelje djece s teškoćama i stručnjake zaposlene u području socijalne skrbi, zdravstvene zaštite i odgoja i obrazovanje; osigurati pomoćnika u nastavi i osobne pomoćnike, a sve radi bolje integracije u redovne uvjete školovanja i svakodnevnog neovisnog življenja; stručno i financijski podržavati projekte i programe udruga i ustanova usmjerenih na podizanje razine kvalitete života osoba s invaliditetom, posebice kada se radi o razvijanju izvaninstitucionalnih programa, programa usmjerenih na razvijanje rane intervencije, samostalnog stanovanja uz potporu (život u stambenim zajednicama) i druge oblike pomoći.

CILJEVI:

- omogućiti jednak pristup socijalnoj zaštiti osobama s invaliditetom,
- istražiti kvalitetu života osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju i njihovih obitelji,
- umrežavanje ustanova i udruga koje daju socijalnu pomoć i pružaju socijalne usluge,
- osigurati da opće socijalne usluge poštuju specifične potrebe osoba s invaliditetom i njihovih obitelji;
- osigurati trajnu interdisciplinarnu usklađenost službi državnih, gradskih i privatnih davatelja socijalnih usluga u mjeri koja odgovara potrebama osoba s invaliditetom;

Kako bi se navedeni ciljevi mogli ostvariti provoditi će se slijedeće mjere i aktivnosti:

20. MJERA

Iniciranje istraživanja o socijalnom i materijalnom statusu osoba s invaliditetom i njihovih obitelji sa ciljem utvrđivanja stanja i mjera za poboljšanje njihove socijalne sigurnosti, zaštite i integracije

Aktivnosti:

- inicirati istraživanje o materijalnom statusu i siromaštvu osoba s invaliditetom na području Grada Velike Gorice.

Nositelj:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti
- Pravni fakultet u Zagrebu-Studijski centar socijalnog rada.

Rok:

- 2014./2015. godina.

21. MJERA

Pružanje podrške obiteljima koje imaju djecu s invaliditetom i osobama s invaliditetom u vidu edukacije i rehabilitacije, medicinskog liječenja, stručnog osposobljavanja, nabave tehničkih pomagala, adaptacije stana/zgrade, prijevoza i komunikacije

Aktivnosti:

- financijska pomoć za medicinsko liječenje, rehabilitaciju, nabavu ortopedskih i tehničkih pomagala, stručno osposobljavanje osoba s invaliditetom, prilagodbu stambenog prostora osobama s invaliditetom te sl. potrebe.

Nositelj:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Upravni odjel za izgradnju, komunalne djelatnosti i promet,
- Centar za socijalnu skrb Velika Gorica.

Rok:

- kontinuirano

22. MJERA

Izrada kriterija za financijsku potporu obiteljima udomitelja čiji su korisnici osobe s invaliditetom i djeca s teškoćama u razvoju

Aktivnosti:

- izraditi snimku socio-ekonomskog stanja udomiteljskih obitelji koje udomljuju djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom,
- izraditi kriterije za financijsku pomoć i druge oblike pomoći obiteljima udomitelja i osobama s invaliditetom i djeci s teškoćama u razvoju koja su udomljena,
- senzibilizirati javnost te poticati na udomljavanje djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom.

Nositelj:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,

- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Centar za socijalnu skrb Velika Gorica,
- Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica,
- Udruge koje se bave problematikom osoba s invaliditetom
- Mediji.

Rok:

- utvrđivanje stanja i definiranje kriterija 2014.
- ostalo kontinuirano.

23. MJERA

Subvencioniranje troškova prijevoza za djecu s teškoćama u razvoju i nezaposlene osobe s tjelesnim invaliditetom koje ne mogu koristiti sredstva javnog prijevoza, a koje pohađaju program predškolskog odgoja i naobrazbe, obrazovni program ili program rehabilitacije

Aktivnosti:

- Sukladno *Zaključku o mjerilima sufinanciranja troškova prijevoza osoba s tjelesnim invaliditetom* (Službeni glasnik Grada Velike Gorice br. 3/03. i 1/05.) nastavak sufinanciranja troškova prijevoza roditeljima djece s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom.

Nositelji:

- Upravni odjel za društvene djelatnosti.

Rok:

- kontinuirano.

2.5. STANOVANJE, MOBILNOST I PRISTUPAČNOST

Mobilnost, pristupačnost, stanovanje i prijevoz osnovni su preduvjeti za uključivanje osoba s invaliditetom u aktivnosti svakodnevnog življenja. Područje pristupačnosti u Republici Hrvatskoj uređeno je *Zakonom o prostornom uređenju i gradnji* (Narodne novine br. 76/07., 38/09., 55/11., 90/11. i 50/12.), *Pravilnikom o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivosti* (Narodne novine br. 151/05., i 61/07.). *Zakonom o zaštiti i spašavanju* (Narodne novine br. 174/04., 79/07., 38/09. i 127/10.) **uređeno je područje elektroničkih usluga gluhim osobama**, a mobilnost *Zakonom o sigurnosti prometa na cestama* (Narodne novine br. 67/08., 48/10. i 74/11.), *Zakonom o javnim cestama* (Narodne novine br. 180/04., 82/06., 138/06., 146/08., 152/08., 38/09., 124/09., 153/09. i 73/10.), *Zakonom o prijevozu u cestovnom prometu* (Narodne novine br. 178/04, 48/05, 151/05/ 111/06., 63/08., 124/09. i 91/10.), *Zakonom o povlasticama u unutarnjem putničkom prometu* (Narodne novine br. 97/00.), *Pravilnikom o znaku pristupačnosti* (Narodne novine br. 78/08.), *Zakonom o kretanju slijepa osobe s pomoću psa vodiča* (Narodne novine br. 131/98.) i brojnim drugim propisima.

Grad Velika Gorica prepoznao je značaj ovog životnog područja osoba s invaliditetom te je napravio velike pomake u mobilnosti i pristupačnosti. Pored upuštanja rubnjaka, postavljanja taktilnih površina, osiguranja parkirnih mjesta na javnim površinama, postavljanja zvučnih

signalizatora, postavljanja zaštitnih klamerica kao aktivnosti koje se kontinuirano provode, posebno treba istaknuti nabavu specijaliziranog vozila za prijevoz osoba s invaliditetom. Također je vrlo važna *Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o organizaciji i načinu naplate parkiranja na području Grada Velike Gorice* (Službeni Glasnik Grada Velike Gorice br. 3/11.) kojom se daje osobama s invaliditetom mogućnost da, ukoliko su sva parkirališna mjesta označena za parkiranje vozila osoba s invaliditetom zauzeta, bez naknade parkiraju vozilo (s jasno istaknutim važećim znakom pristupačnosti) na prvom slobodnom parkirališnom mjestu.

Uzimajući u obzir ljudsku različitost, a radi osiguravanja ravnopravnih mogućnosti u ekonomiji, izgrađenom okruženju, komunikacijama, uslugama, kulturi, turizmu, športu i dr., u i u ovom razdoblju provođenja Strategije, jedna od zadaća bit će **promicanje »Univerzalnog dizajna«**. »Univerzalni dizajn« označava oblikovanje proizvoda, okruženja, programa i usluga na način da ih mogu koristiti svi ljudi u najvećoj mogućoj mjeri, bez potrebe prilagođavanja ili posebnog oblikovanja. »Univerzalni dizajn« neće isključivati pomoćne naprave za određene skupine osoba s invaliditetom u onim slučajevima kada je to potrebno. Time će se postići pojednostavljenje života svima na način da se izgrađeno okruženje učini pristupačnim, uporabljivim i razumljivim.

Svakako ovdje valja istaknuti i potrebu pomoći prilagodbe stambenog prostora osoba s invaliditetom kojih, prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, 12% živi u nezadovoljavajućim stambenim uvjetima.

CILJEVI:

- postupno uspostaviti okruženje pristupačno osobama s invaliditetom primjenom načela Univerzalnog dizajna, izbjegavajući na taj način stvaranje novih zapreka,
- prilagodba i poticanje prilagodbe unutarnjih prostora i uklanjanje arhitektonskih barijera javnih ustanova,
- informacijska podrška za gluhe i slijepe osobe,
- učiniti pristupačnim kulturne, športske, rekreacijske sadržaje,
- podrška humanitarnim akcijama i participacija u nabavci pomagala za kretanje i potpornih tehnologija za osobe s invaliditetom,
- unapređivanje dostupnosti javnog prijevoza, signalizacije u prometu i drugih područja važnih za neovisno kretanje i komunikaciju osoba s invaliditetom,
- poboljšanje stambenih uvjeta osobama s invaliditetom;

Kako bi se navedeni ciljevi mogli ostvariti provoditi će se slijedeće mjere i aktivnosti:

24. MJERA

Uvođenja elemenata pristupačnosti prostora osnovnih i srednjih škola, športskih ustanova i objekata, kulturnih ustanova te dr. ustanova javne namjene

Aktivnosti:

- inicirati pristupačnost prostora odgojno- obrazovnih ustanova djeci s teškoćama u razvoju sukladno zahtjevima za upis djece u ustanove predškolskog odgoja te odgojno obrazovne ustanove,
- iniciranje izgradnje prilaznih rampi školama koje je ih nemaju te izgradnja lifta u još jednoj osnovnoj školi na području Grada,
- osiguranje pristupačnosti prostora Pučkog otvorenog učilišta Velika Gorica (stavljanje postojećeg vanjskog lifta u funkciju ili izgradnja nove rampe),

- osiguranje pristupačnosti Domu kulture Galženica,
- osiguranje pristupačnosti prostorija gradske uprave Grada Velike Gorice (prilagodba postojećeg lifta osobama koje se kreću u pomoću invalidskih kolica ili izgradnja novoga lifta te prilagodba sanitarnog čvora osobama s invaliditetom);
- osiguranje pristupačnosti objekta Gradskog društva Crvenog križa izgradnjom ulazne rampe za osobe s invaliditetom.

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti i Upravni odjel za predškolski odgoj, školstvo i šport,
- Upravni odjel za komunalne djelatnosti i promet.

Rok:

- 2104.-2018.godine.

25. MJERA

Uklanjanje arhitektonskih barijera i uvođenje elemenata informacijske podrške za gluhe i slijepe osobe u kulturnim ustanovama

Aktivnosti:

- uspostavljanje suradnje sa Udrugom Zamisli u vezi posudbe uređaja za gledanje, odnosno slušanje filmova koji su prilagođeni gluho-slijepim osobama, a sukladno zahtjevu osoba s invaliditetom i tehničkim mogućnostima,
- osiguravanje naratora kod kazališnih predstava sukladno interesu i inicijativi osoba s invaliditetom,
- uvođenje linija vodilja i označavanja na Brailleovom pismu u svim kulturnim ustanovama u Gradu Velikoj Gorici,
- osigurati fonetske zapise za slijepe u Muzeju Turopolje te galerijama,
- osiguravanje tumača znakovnog jezika za osobe oštećenog sluha ili za gluhe osobe na kulturnim događanjima u Gradu Velikoj Gorici prema dogovoru sa Udrugom Gluhih.

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice;
- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Upravni odjel za komunalne djelatnosti i promet.

Rok:

- kontinuirano.

26. MJERA

Poticanje pravnih i fizičkih osoba na području Grada Velike Gorice na prilagodavanje postojećih javnih i poslovnih objekata te poštivanje zakonskih normi vezanih uz prilagodbu prostora za osobe s invaliditetom prigodom izgradnje novih objekata koji se koriste u javne i poslovne svrhe

Aktivnosti:

- upućivanje dopisa državnim institucijama na području Grada Velike Gorice koje nemaju prilagođen pristup i unutarnje prostorije potrebama i mogućnostima osoba s invaliditetom, oslanjajući se pritom na *Nacionalnu strategiju izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom* (Općinski sud u Velikoj Gorici, Policijska postaja..),
- upućivanje dopisa privatnim subjektima i medijima (kafići, restorani, klubovi...) na području Grada Velike Gorice koji nemaju prilagođen pristup i unutarnje prostorije potrebama i mogućnostima osoba s invaliditetom.

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Upravni odjel za komunalne djelatnosti i promet.

Rok:

- kontinuirano.

27. MJERA

Kontinuirano osiguravanje pomoći u vidu osobnih asistenata i posrednika, uključujući vodiče, čitače i stručne tumače za znakovni jezik u svrhu olakšavanja pristupa javnim objektima, prostorima za javnost i društvenim događanjima

Aktivnosti:

- nastavak financiranja i provedbe programa *Osobni asistent*,
- osiguravanja pomoći u vidu posrednika, vodiča, pasa vodiča, čitača i stručnih tumača za znakovni jezik.

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Gradsko društvo Crvenog križa Velika Gorica,
- Udruga Dodir.

Rok:

- Kontinuirano.

28. MJERA

Uključivanje u humanitarne akcije i participacija u nabavci pomagala za kretanje i potpornih tehnologija koje pomažu osobama s invaliditetom u njihovom svakodnevnom životu

Aktivnost:

- uključivanje u humanitarne akcije kojima je cilj nabava pomagala za kretanje i potpornih tehnologija prema potrebama osoba s invaliditetom.

Nositelji:

- Upravni odjel za društvene djelatnosti.

Rok:

- kontinuirano.

29. MJERA

Unapređivanje dostupnosti javnog prijevoza, signalizacije u prometu i drugih područja važnih za neovisno kretanje i komunikaciju osoba s invaliditetom

Aktivnosti:

- servisiranje kvarova na zvučnim signalizatorima u Gradu Velikoj Gorici te postavljanje novih na mjestima gdje postoji potreba,
- postavljanje taktilnih površina u blizini pješačkog prijelaza,
- postavljanje polja upozorenja i linija vodilja na autobusnim stanicama,
- poticanje gradnje betonskih/gumenih rampi na autobusnim stanicama te primjene pristupnih platformi na sredstvima javnog prijevoza,
- osiguranje zvučnih i pisanih najava u sredstvima javnog prijevoza te upozoravanje na nužnost njihove primjene,
- prilagodba odnosno proširenje parkirnih mjesta osobama koje se kreću pomoću invalidskih kolica i njihovo označavanje kosom crtom i pločom,
- prilagodba dva parkirna mjesta za osobe u kolicima ispred svih javnih ustanova u Gradu Velikoj Gorici (Gradska uprava, Općinski suda, Centar za socijalnu skrb, FINA, Dom zdravlja, Policija postaja Velika Gorica, Robna kuća, Hrvastka pošta, Hrvatska elektroprivreda, gradsko groblje...),
- označavanje parkirnih mjesta za osobe s invaliditetom (u kolicima) kod Zavoda za zdravstveno osiguranje;
- iniciranje uvođenja Pauk službe.

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice;
- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Upravni odjel za komunalne djelatnosti i promet.

Rok:

- kontinuirano
- za parkirna mjesta 2014. godina.

30. MJERA

Osiguranje besplatnog prijevoza nezaposlenim osobama s invaliditetom koje imaju najmanje 70 % tjelesno oštećenje

Aktivnosti:

- daljnja primjena ZET-ovog Cjenika kojim je propisan besplatan prijevoz za osobe s invaliditetom (slijepi osobe i pratitelji slijepih osoba; gluhe i nagluhe osobe; teško, teže i umjereno intelektualno oštećene osobe koje polazi RPA, logopedski tretman ili fizikalnu terapiju te njihovom pratitelju; svim kategorijama osoba s invaliditetom koje imaju oštećenje gornje ili donje ekstremitete, boluju od cerebralne ili dječje paralize, multiple skleroze, miastenije gravis, distrofije i srodnih neuromišićnih oboljenja, koje imaju najmanje 70 % oštećenja organizma,
- suradnja s udrugama koje okupljaju osobe s invaliditetom,

Nositelji:

- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Udruga osoba s invaliditetom.

Rok:

- kontinuirano.

31. MJERA

Osiguranje prijevoza pristupačnog osobama s tjelesnim invaliditetom koje se kreću pomoću invalidskih kolica

Aktivnosti:

- nastavak suradnje sa ZET-ovom službom besplatnog prijevoza po tzv modelu „od vrata do vrata“,
- prijevoz kombi vozilom specijaliziranim za prijevoz osoba s invaliditetom koje se kreću pomoću invalidskih kolica,
- prilagodba autobusnih stajališta.

Nositelji:

- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Upravni odjel za komunalne djelatnosti i promet,
- Gradsko društvo Crvenog križa Velika Gorica.

Rok:

- kontinuirano.

32. MJERA

Stvaranje pretpostavki boljeg stanovanja za osobe s invaliditetom

Aktivnosti:

- Inicirati definiranje određenog postotka stanova koji će se osigurati iz gradskog stambenog fonda, a koji će biti prilagođeni osobama s invaliditetom,
- definiranje pravilnika za dodjelu stanova osobama s invaliditetom;
- poticanje i pomoć kod prilagodbe stambenih objekata osobama s invaliditetom.

Nositelji:

- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Upravni odjel za komunalne djelatnosti i promet,
- Gradsko društvo Crvenog križa Velika Gorica.

Rok:

- kontinuirano.

33. MJERA**Poticanje oformljenja stambenih zajednica za osobe s invaliditetom****Aktivnosti:**

- ispitivanje potreba i interesa potencijalnih korisnika stambenih zajednica,
- osiguranje stambenog prostora za stambene zajednice,
- osiguranje stručne podrške korisnicama kroz postojeće institucije,
- poticanje drugih akcija socijalnog poduzetništva,
- edukacija,
- medijska kampanja.

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica,
- Centar za socijalnu skrb Velika Gorica,
- Udruge koje se bave problematikom osoba s invaliditetom,
- Gradsko društvo Crvenog križa Velika Gorica.

Rok:

- 2016/2017.godina

34. MJERA**Iniciranje i podržavanje inicijativa za pružanje usluge dnevnog i cjelodnevnog boravka za osobe s invaliditetom****Aktivnosti:**

- snimaka potreba za uslugom stalnog smještaja i dnevnog boravka osoba s invaliditetom,
- iniciranje usluge dnevnog boravka za osobe s invaliditetom u domovima za starije i nemoćne te u prostorijama i u organizaciji udruga osoba s invaliditetom,
- razvijanje dobrosusjedske pomoći kroz aktivnosti udruga,
- razvijanje izvaninstitucionalnog oblika privremenog smještaja,
- umrežavanje udruga i organizacija čije su aktivnosti usmjerene na pomoć osobama u socijalno-zaštitnoj potrebi.

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,

- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Centar za socijalnu skrb Velika Gorica,
- Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica,
- Gradsko društvo Crvenog križa Velika Gorica,
- Udruge koje se bave problematikom osoba s invaliditetom.

Rok:

- 2015./2016.godina.

2.6. PROFESIONALNA REHABILITACIJA, ZAPOSŁJAVANJE I RAD

Profesionalna rehabilitacija i zapošljavanje ključni su elementi društvene uključenosti i ekonomske neovisnosti svih građana radne dobi.

Sustav profesionalne rehabilitacije sastoji se od tri uzastopne komponente: profesionalnog usmjeravanja, osposobljavanja za produktivni rad i zapošljavanja. Iako se primarno odnosi na profesionalni aspekt u rehabilitaciji, profesionalna rehabilitacija nema za cilj samo osposobljavanje osobe s invaliditetom za rad, već je on mnogo složeniji, a u sebi sadrži i radno-socijalnu, kao i širu socijalnu integraciju osobe.

Gledajući s aspekta zapošljavanja osoba s invaliditetom, mjere osiguravanja njihove konkurentnosti na tržištu rada treba poduzeti vrlo rano, u razdoblju njihova djetinjstva i mladosti, odnosno stjecanja i utvrđivanja invaliditeta, kada posebnu pozornost treba posvetiti otkrivanju i razvoju njihova intelektualnog i radnog potencijala.

Profesionalna rehabilitacija, sa svim svojim fazama, važna je pomoć u prepoznavanju i aktualizaciji poslova koji najbolje odgovaraju pojedinoj osobi s invaliditetom. Profesionalna rehabilitacija uvjet je koji osobi s invaliditetom stvara temelj za brže i lakše zapošljavanje.

Visoka stopa nezaposlenosti danas je najozbiljniji ekonomski i socijalni problem za gotovo cijelu Europu pa tako i za Hrvatsku. U posebno nepovoljnom položaju nalaze se tzv. ranjive skupine – dugotrajno nezaposleni, mladi, starija populacija nezaposlenih, žene, pripadnici nacionalnih manjina i **posebice osobe s invaliditetom.**

Podaci dobiveni istraživanjem nam govore da među nezaposlenim osobama s invaliditetom najteže zaposlive su osoba s intelektualnim teškoćama.

Pojam intelektualna teškoća odnosi se na trajno stanje, obično prisutno od rođenja ili nastalo prije 18. godine života. Obilježja stanja su znatno ispodprosječne intelektualne sposobnosti, a kao posljedicu ima ograničenja u intelektualnom funkcioniranju i adaptivnom ponašanju izražena u konceptualnim, socijalnim i praktičnim vještinama. Osoba s intelektualnim teškoćama u pravilu treba podršku u barem tri značajna životna područja: briga o sebi, receptivna i ekspresivna komunikacija i ekonomska samodostatnost.

Kao jedno od mogućih rješenja za zapošljavanje i održavanje zaposlivosti ove skupine osoba s invaliditetom je **model zapošljavanja uz potporu.**

Položaj osoba s invaliditetom na tržištu rada, među ostalim, određen je lošim položajem u obrazovnom sustavu koji nije usklađen s tržištem i potrebama rada. Osobe s invaliditetom na području obrazovanja, u pravilu, zauzimaju loše startne pozicije koje umanjuju šanse za ulazak u svijet rada.

Od rada osoba s invaliditetom brojne su koristi za društvo u cjelini. I same osobe s invaliditetom imaju brojne koristi od svojega rada. Primjerice, zaposlene osobe s invaliditetom imaju bolju sliku o sebi i više samopoštovanja i samopouzdanja u odnosu na nezaposlene, društveno su aktivnije, općenito su prilagodljivije na promjene i kompetentnije u svakodnevnom osobnom životu, ekonomski su superiornije, zaposlene osobe s invaliditetom manje oboljevaju nego nezaposlene.

Donošenje *Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom* (Narodne novine br. 143/02. i 33/05.) te njegova primjena predstavlja velik korak u politici zapošljavanja osoba s invaliditetom. Prema snimci stanja zaposlenosti u gradskoj upravi, gradskim ustanovama te trgovačkim društvima u vlasništvu Grada Velike Gorice vidljivo je da najveći broj ustanova i društava poštuje zakonske odredbe po kojima su trebali do kraja 2011. godine imati najmanje jednu zaposlenu osobu s invaliditetom na svakih 25 zaposlenika odnosno 2,85 %. Međutim unutar ovih institucija postoji još uvijek potreba stvaranja prostora za dodatno zapošljavanje ove skupine nezaposlenih osoba. Poticaj zapošljavanju osoba s invaliditetom na otvorenom tržištu rada pruža *Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom*.

Hrvatski zavod za zapošljavanje provodi mjere sufinanciranja zapošljavanja i obrazovanja osoba s invaliditetom sukladno Nacionalnom programu poticaja zapošljavanja, a Grad Velika Gorica financira informatičku edukaciju nezaposlenih osoba s invaliditetom sukladno potrebama i zahtjevima.

Prema podacima, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Velikoj Gorici je 219 zaposlenih osoba s invaliditetom, 66% muških i 34% udjelom ženskih osoba. Najčešće zvanje kod zaposlenih osoba s invaliditetom je NKV radnik.

Istraživanja pokazuju da osobe s invaliditetom ulažu mnogo veće napore u zadovoljavanju svojih očekivanja i očekivanja poslodavaca i da su mnogi poslodavci promijenili stavove prema osobama s invaliditetom.

CILJEVI:

- promicati zapošljavanje osoba s invaliditetom na otvorenom tržištu rada kako bi se osobama s invaliditetom osigurale jednake mogućnosti,
- senzibilizirati i poticati poslodavce da zapošljavaju osobe s invaliditetom,
- postići veće uključivanje u zapošljavanje žena s invaliditetom i osoba kojima je potrebna povećana pomoć i skrb zajednice,
- poticati nezavisnost, ublažavanje negativnog učinka siromaštva i ispravljati nepovoljno socijalno-ekonomski položaj osoba s invaliditetom,
- poboljšavati kvalitetu života osoba s invaliditetom, njihovu socijalnu integraciju i unapređivati sudjelovanje u svim segmentima društvenog života uz jednake mogućnosti,
- poticati stjecanje znanja, vještina i navika potrebnih za zapošljavanje i zadržavanje posla,
- poticati alternativne oblike rada.

Kako bi se navedeni ciljevi mogli ostvariti provoditi će se slijedeće mjere i aktivnosti:

35. MJERA

Realizacija mjera i aktivnosti u skladu sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom

Aktivnosti:

- praćenje stanja zaposlenosti osoba s invaliditetom u gradskoj upravi, gradskim ustanovama i dr. pravnim osobama u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Grada Velike Gorice,
- poticati zapošljavanje osoba s invaliditetom sukladno odredbama Zakona, i to do 31. prosinca 2014. najmanje jednu zaposlenu osobu s invaliditetom na svakih 25 zaposlenih, do 31. prosinca 2017. i nadalje najmanje jednu zaposlenu osobu s invaliditetom na svakih 20 zaposlenih,
- upoznati će se gradske ustanove i trgovačka društva s zakonskim obavezama o zapošljavanju osoba s invaliditetom.

Nositelji:

- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice;

Rok:

- kontinuirano.

36. MJERA

Senzibiliziranje poslodavaca na području Grada Velike Gorice za zapošljavanje osoba s invaliditetom

Aktivnosti

- održavanje okruglog stola na temu zapošljavanja osoba s invaliditetom,
- informiranje o beneficijama koje poslodavci mogu ostvariti zapošljavanjem osoba s invaliditetom,
- izrada i distribucija informativnih letaka poslodavcima,
- podrška organizaciji prezentacije vještina, znanja i sposobnosti i mogućnosti osoba s invaliditetom.

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Hrvatski zavod za zapošljavanje –Ispostava Velika Gorica,
- URIHO,
- Ustanove i trgovačka društva.

Rok:

- kontinuirano

37. MJERA

Podrška programu radno-proizvodnih aktivnosti

Aktivnosti:

- financijska potpora programu radno-proizvodnih aktivnosti za provedbu programa,
- proširivanje programa RPA otvaranjem još jedne radionice u suradnji i u prostorima Udruge Suncokret;
- poticanje osnivanja Zadruga osoba s invaliditetom i zaštitne radionice;

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj,
- Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica,
- Udruga Suncokret.

Rok:

- kontinuirano.

38. MJERA

Iniciranje zapošljavanja uz podršku osoba s invaliditetom

Aktivnosti:

- procjena stanja u funkciji zapošljavanja osoba s invaliditetom,
- zastupanje osoba u pronalaženju željenog i primjerenog radnog mjesta,
- analiza i prilagodba radnog mjesta,
- osiguranje uvjeta za zapošljavanje uz podršku,
- osiguranje radnih asistenata.

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica,
- Udruge koje okupljaju i rade u korist osoba s invaliditetom.

Rok:

- 2016.godina.

2.7. PRAVNA ZAŠTITA I ZAŠTITA OD NASILJA I ZLOSTAVLJANJA

Prava osoba s invaliditetom uređena su Ustavom, mnogim zakonskim i podzakonskim aktima koji obuhvaćaju različita područja života uključujući i pravnu zaštitu i zaštitu od nasilja i zlostavljanja.

Najvažniji međunarodni dokument na području zaštite osoba s invaliditetom je *Konvencija UN-a o pravima osoba s invaliditetom*, svrha kojeg je unapređivanje, zaštita i osiguravanje punog i ravnopravnog uživanja svih ljudskih prava i temeljnih sloboda osoba s invaliditetom te unapređivanje i poštivanje njihova urođenog dostojanstva. Potpisivanjem *Konvencije*, *Fakultativnog protokola* i njezinim ratificiranjem u Hrvatskom saboru 2007.godine, Konvencija je postala dio pravnog poretka RH, po pravnoj snazi iznad zakona u RH.

U svrhu praćenja, promicanja i zaštite prava i interesa osoba s invaliditetom donesen je *Zakon o pravobraniteljju za osobe s invaliditetom* (Narodne novine br.107/07.) te je imenovana pravobraniteljica za osobe s invaliditetom.

Zakonom o suzbijanju diskriminacije (Narodne novine br. 85/2008.) osigurava se zaštita i promicanje jednakosti kao najviše vrednote ustavnog poretka RH, omogućuju se pretpostavke za ostvarivanje jednakih mogućnosti i uređuje zaštita od diskriminacije na osnovi spola, jezika, vjere, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta...

Pravo na dostojan život bez nasilja svih građana Republike Hrvatske regulirano je nizom zakona i drugih propisa.

Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji (Narodne novine 137/09.) cjelovito regulira rješavanje ovog sve izraženijega društvenog problema. *Kazneni zakon* (Narodne novine 125/11.) određuje i povećava kazne za kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži i kaznena djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa.

Nacionalna strategija zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2011. do 2016.godine (Narodne novine br. 20/11.) naglašava nužnost prepoznavanja problema zlostavljanja te nužnost poduzimanja društvenih akcija radi suzbijanja nasilja u obitelji. *Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji* kao i *Protokol o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima* precizno određuju mjere i postupanja nadležnih tijela koja sudjeluju u otkrivanju i suzbijanju nasilja te pružanju pomoći žrtvama nasilja.

Svi navedeni dokumenti naglašavaju poboljšavanje položaja žrtava nasilja i podizanje kvalitete njihova života. Prema djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom kao žrtvama nasilja, društvo treba iskazati veći stupanj osjetljivosti i osigurati veći stupanj zaštite.

Odredbe Ustava Republike Hrvatske naglašavaju dužnost zaštite djece i nemoćnih, što se osobito odnosi na djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom.

Konvencija o pravima djeteta ističe da dijete s teškoćama u razvoju "treba voditi ispunjen i pristojan život u uvjetima koji jamče dostojanstvo, jačaju djetetovo oslanjanje na vlastite snage i olakšavaju njegovo sudjelovanje u zajednici".

Iako se radi o području koje regulira zaštitu od nasilja i zlostavljanja u cijelosti, najveći broj mjera odnosi se na obiteljsko nasilje kao najdominantniji oblik nasilja.

Zakon sadržajno definira nasilje u obitelji kao: svaku primjenu fizičke sile ili psihičke prisile na integritet osobe; svako drugo postupanje jednoga člana obitelji koje može prouzročiti ili izazvati opasnost da će prouzročiti fizičku i psihičku bol; prouzročen osjećaj straha ili osobne ugroženosti ili povrede dostojanstva; fizički napad bez obzira na to je li nastupila tjelesna

ozljeda ili ne; verbalne napade, vrijeđanje, psovanje, nazivanje pogrđnim nazivima i druge načine grubog uznemiravanja; spolno uznemiravanje; uhođenje i svi drugi načini uznemiravanja; protupravnu izolaciju ili ograničavanje slobode kretanja ili komuniciranja s trećim osobama; oštećivanje ili uništavanje imovine ili pokušaj da se to učini.

Grad Velika Gorica s ciljem zaštite i pomoći žrtvama nasilja podržava savjetovani program „*Psihosocijalna podrška traumatiziranoj i zlostavljanoj djeci i ostalim žrtvama obiteljskog nasilja*“ kojeg provodi Udruga za zaštitu traumatizirane i zlostavljane djece i žrtva nasilja Grada Velike Gorice *Krila ljubavi*.

Savjetovanište za djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice preko svojih stručnih timova pruža i pravnu pomoć roditeljima djece s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom.

Položaj svakog društva odnosno zajednice na ljestvici kojom se mjeri doprinos na području ljudskih prava ovisi o količini i kvaliteti dodatne zaštite koju ona pruža osobama s invaliditetom u cilju postizanja ravnopravnosti s ostalim građanima.

CILJEVI:

- osigurati dostupnost pravne regulative za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda osobama s invaliditetom,
- osigurati djelotvoran i ravnopravan pristup svim sustavima zaštite u zajednici,
- uspostaviti učinkovitu zaštitu osoba s invaliditetom od svih oblika nasilja i zlostavljanja.

Kako bi se navedeni ciljevi mogli ostvariti provoditi će se slijedeće mjere i aktivnosti:

39. MJERA

Edukacija i psihosocijalno osnaživanje osoba s invaliditetom te voditelja i članova udruga koje okupljaju osobe s invaliditetom

Aktivnosti:

- stručni skupovi, radionice, tribine i predavanja na temu prevencija nasilja i ublažavanje njegovih posljedica, za osobe s invaliditetom te voditelje i članove udruga koje okupljaju osobe s invaliditetom.

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Udruge koje okupljaju osobe s invaliditetom,
- Znanstvene institucije.

Rok:

- kontinuirano.

40. MJERA

Poticanje edukacije stručnjaka koji rade s djecom s teškoćama u razvoju te žrtvama nasilja i zlostavljanja o specifičnostima i potrebama djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom

Aktivnosti:

- poticanje edukacije stručnjaka koji se bave zaštitom žrtava nasilja i zlostavljanja o specifičnostima i potrebama djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom,
- organizacija stručnih skupova, radionica, tribina, predavanja i sl. za stručnjake koji se bave zaštitom djece u odgojnim i obrazovnim institucijama i udrugama o obilježjima nasilja među djecom (osobito nasilja među/prema djeci s teškoćama u razvoju) i strategijama borbe protiv nasilja.

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti i Upravni odjel za predškolski odgoj, školstvo i šport,
- Udruge koje okupljaju i rade u korist osobe s invaliditetom.

Rok:

- kontinuirano.

41. MJERA

Osnaživanje žena s invaliditetom

Aktivnosti:

- edukacija žena s invaliditetom na temu“ *Žene s invaliditetom- žrtve nasilja*“ ;
- održavanje tematskih skupova na temu prevencije nasilja;
- promocija SOS telefona;

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice;
- Udruge koje okupljaju osobe s invaliditetom;
- Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske;

Rok:

- kontinuirano.

42. MJERA

Promocija rada pravobranitelja/ice za osobe s invaliditetom i njenih/njegovih zamjenika

Aktivnosti:

- upoznavanje osoba s invaliditetom s aktivnostima pravobranitelja/ice za osobe s invaliditetom,
- upoznavanje s načinima dobivanja pravne pomoći za osobe s invaliditetom.

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice
- Upravni odjel za društvene djelatnosti,

- Udruge koje okupljaju osobe s invaliditetom.

Rok:

- kontinuirano.

2.8. INFORMIRANJE, KOMUNIKACIJA I PODIZANJE JAVNE RAZINE SVIJESTI

Osiguranje potpune integracije osoba s invaliditetom u društvo, ne može se ostvariti bez pristupa informacijama preko odgovarajućega komunikacijskog sustava.

Obveza je onih koji šalju informacije da omoguće primanje i prosljeđivanje informacija osobama s invaliditetom na onoj razini kvalitete i kvantitete koja je omogućena i ostalim članovima društva, a uvažavajući pritom specifičnosti njihovih potreba.

Nužno je odgovarajućim mjerama potaknuti informiranje javnosti o objektivnim spoznajama o invaliditetu i njegovim posljedicama, o načinu i željenoj kvaliteti zadovoljavanja potreba osoba s invaliditetom, te o subjektivnim poteškoćama koje su u svakodnevnom životu osoba s invaliditetom potaknute negativnim stavovima i nerazumijevanjem okoline.

Brze promjene i razvoj u svijetu informatike i komunikacija uvjetuju i način na koji ljudi međusobno komuniciraju, obavljaju poslove i koriste usluge i informacije. Tehnološki napredak treba pomoći svim građanima u poboljšanju kvalitete života, a nikako ne smije biti faktor koji još snažnije isključuje pojedine društvene skupine.

Važno je da se osobe s invaliditetom uključe u sva sredstva elektroničke komunikacije, internet, videotelefone i ostalo, tim više što za mnoge od njih korištenje novih pomagala može značiti novi oblik kvalitete međusobnih interakcija, zasnivanja i vođenja posla, informiranja i ostvarenja prava, sudjelovanja u odlučivanju i općenito veće samostalnosti u svakodnevnom životu.

Osobama s invaliditetom moraju biti dostupni oni komunikacijski sustavi koje one mogu koristiti (npr. telefonski prijenosnici, sustavi tekstualne i videokomunikacije), dok je u pogledu razvoja i oblikovanja novih komunikacijskih i informacijskih sustava potrebno konzultirati osobe s invaliditetom.

Kako bi osobe s invaliditetom mogle razviti svoje potencijale, potrebno je osigurati da cjelokupna zajednica pozitivno gleda na njihovo sudjelovanje u njezinom funkcioniranju. Društvo je odgovorno za formiranje svijesti o sposobnostima i doprinosima osoba s invaliditetom.

CILJEVI:

- omogućiti osobama s invaliditetom optimalno korištenje nove tehnologije u cilju povećanja njihove neovisnosti i kvalitete života,
- osigurati dostupnost primanja i odašiljanja informacija u skladu sa specifičnostima potreba i mogućnosti osoba s invaliditetom,
- povećati neovisnost u komuniciranju i informiranju osoba s invaliditetom, a time i samostalnost i kvalitetu života općenito,

- osigurati razinu svijesti u društvu koja će omogućiti osobama s invaliditetom da ostvaruju svoja prava i sudjeluju u svakodnevnom životu zajednice kao punopravni, aktivni članovi društva.

Kako bi se navedeni ciljevi mogli ostvariti provoditi će se sljedeće mjere i aktivnosti:

43. MJERA

Ažuriranje Vodiča za osobe s invaliditetom

Aktivnosti:

- ažuriranje i tiskanje *Vodiča kroz Grad Veliku Goricu za osobe s invaliditetom*,
- nadopuna Vodiča popisom prava koje mogu ostvariti osobe s invaliditetom, djece s teškoćama u razvoju i roditelji djece s teškoćama u razvoju u svim sustavima,
- tiskanje Vodiča i na Brailleovom pismu.

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Udruge koje okupljaju i programski djeluju u korist osoba s invaliditetom.

Rok:

- 2017.godina.

44. MJERA

Provedba informativne kampanje o izjednačavanju mogućnosti za osobe s invaliditetom

Aktivnosti:

- tiskanje letaka, velikih plakata, senzibiliziranje javnosti putem medija,
- uključivanje djece, likovnih umjetnika i poznatih osoba u provođenje kampanje,
- uspostavljanje suradnje s udrugama i ustanovama na području Grada Velike Gorice,
- promocija usluga i pomoći koje se nude u lokalnoj zajednici,
- tiskanje brošura o pravima osoba s invaliditetom,
- razvijanje svijesti o važnosti ranih intervencija.

Nositelji:

- Udruga za unapređenje odgoja i obrazovanja Gorica,
- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti i Upravni odjel za predškolski odgoj, školstvo i šport
- Udruga za ranu intervenciju,
- Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet.

Rok:

- kontinuirano.

45. MJERA**Provođenje istraživanja o poštivanju prava osoba s invaliditetom****Aktivnosti:**

- snimka stanja pomoću standardiziranog upitnika prije usvajanja Strategije i na kraju provođenja Strategije,
- analiza, komparacija i prezentacija dobivenih rezultata.

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Udruge koje okupljaju i programski djeluju u korist osoba s invaliditetom.

Rok:

- Siječanj 2014. godine.

46. MJERA**Medijsko praćenje rada udruga koje okupljaju osobe s invaliditetom i koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom****Aktivnosti:**

- prezentacija programa rada udruga u medijima,
- financijska podrška emitiranju radio emisije za osobe s invaliditetom „Putokaz“,
- poticanje lokalnih medija da prate aktivnosti udruga koje okupljaju osobe s invaliditetom i problematiku osoba s invaliditetom.

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Udruge koje okupljaju i programski djeluju u korist osoba s invaliditetom.

Rok:

- kontinuirano.

47. MJERA**Tiskanje i distribucija edukativnih materijala koji će doprinijeti podizanju razine javne svijesti za potrebe, probleme i mogućnosti osoba s invaliditetom**

Aktivnosti:

- distribucija slikovnice „*Bontončić ili kako svima biti prijatelj*“ učenicima osnovnih škola, korisnicima Savjetovališta,
- distribucija brošure „*Bonton u svakodnevnoj komunikaciji sa osobama s invaliditetom*“ za odrasle,
- postavljanje plakata *Bonton u svakodnevnoj komunikaciji sa osobama s invaliditetom*“ na javnim mjestima prilikom obilježavanja dana osobe s invaliditetom i dr. gradskih manifestacija i akcija.

Nositelj:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti i Upravni odjel za predškolski odgoj, školstvo i šport.

Rok:

- početkom školske godine,
- prilikom gradskih akcija i manifestacija (Dječji tjedan, dani ustanova i sl),
- kontinuirano.

48. MJERA

Postavljanje znaka „Ako ste uzeli moje parkirno mjesto, hoćete li uzeti i moj invaliditet?“

Aktivnost:

- pored znaka pristupačnosti za osobe s invaliditetom na parkirališnim mjestima i postavljanje znaka „*Ako ste uzeli moje parkirno mjesto, hoćete li uzeti i moj invaliditet?*“ uz kose crte za parkiranje osoba koje se kreću pomoću invalidskih kolica.

Nositelj:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Upravni odjel za provedbu dokumenata prostornog uređenja i graditeljstva.

Rok:

- kontinuirano.

49. MJERA

Obilježavanje Međunarodnog dana osoba s invaliditetom i Dana Udruga osoba s invaliditetom i drugih udruga iz područja socio-humanitarne djelatnosti

Aktivnost:

- organizacija obilježavanja Međunarodnog dana osoba s invaliditetom (kulturne aktivnosti, primanje osoba s invaliditetom od strane čelnika Grada Velike Gorice),
- obilježavanja važnih datuma za osobe s invaliditetom ovisno o vrsti invaliditeta (Međunarodni dan bijelog štapa, Međunarodni dan gluhih i drugih važnih datuma.),

- iniciranje volontiranja studenata društveno-humanističkih usmjerenja (slanje obavijesti fakultetima o zbivanjima vezanim uz osobe s invaliditetom u Gradu tijekom tih dana i poziv studentima da se pridruže aktivnostima udruga),
- organizacija obilježavanja dana Udruga osoba s invaliditetom Grada Velike Gorice i dr. udruga iz područja socio-humanitarne djelatnosti,
- obilježavanje Međunarodnog dana volontera,
- organizacija Dana jednakih mogućnosti u Gradu Velikoj Gorici,
- misa za osobe s invaliditetom u sklopu obilježavanja *Dana osoba s invaliditetom*.

Nositelj:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Upravni odjel za komunalne djelatnosti i promet,
- Udruge osoba s invaliditetom.
- Sportski savez osoba s invaliditetom Velike Gorice

Rok:

- kontinuirano.

2.9. CIVILNO DRUŠTVO

Civilno društvo je prepoznato kao potencijalni subjekt aktivnog uključivanja osoba s invaliditetom u društveni život. Organizirajući se u udruge osoba s invaliditetom i udruge koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom, saveze i mreže, formalne i neformalne, osobe s invaliditetom dale su aktivan doprinos u izgradnji demokratskih procesa društva u cjelini. Organizacije civilnog društva pridonose stvaranju pozitivne predodžbe u javnosti o osobama s invaliditetom i njihovim potrebama i time promiču njihovo uključivanje u život zajednice. U tom smislu neophodno je i nadalje poticati i stvarati povoljno okruženje za razvoj volonterstva, koje je jedna od temeljnih vrijednosti i jedno od glavnih obilježja djelovanja organizacija civilnog društva.

Najznačajniji dio civilnog društva su udruge, a udruge osoba s invaliditetom su zbog dugogodišnje tradicije i iskustva, pokretači i nositelji razvoja civilnog društva. Udruge se istodobno javljaju u dvjema ulogama, kao korisnici usluga i, istodobno, kao pružatelji usluga svojim članovima i drugim korisnicima. Njihova je uloga značajna u iniciranju, planiranju i provedbi programa, projekata, mjera, aktivnosti i svih ostalih vrsta i oblika pomoći namijenjenih poboljšanju kvalitete života osoba s invaliditetom.

Grad Velika Gorica prepoznaje i uvažava udruge osoba s invaliditetom i udruge koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom kao vrlo važne partnere u razvoju politika prema osobama s invaliditetom te s njima razvija partnerske odnose kod donošenja važnih odluka.

Na području Grada Velike Gorice djeluje oko desetak udruga osoba s invaliditetom, ali Grad Velika Gorica uspostavlja suradnju i partnerske odnose i s udrugama koje su registrirane na području Grada Zagreba ali su njihovi članovi i naši sugrađani u čiju korist one djeluju.

Vrlo važno je naglasiti važan doprinos udruga u izradi i realizaciji mjera i aktivnosti Velikogoričke strategije. Strategija je nastala na temelju zahtjeva osoba s invaliditetom koje

su, zajedno sa stručnjacima, osobno ili preko predstavnika u svojim udrugama, sudjelovale u kreiranju i planiranju mjera.ž

CILJEVI:

- sustavno podizati razinu svijesti javnosti o značaju udruga osoba s invaliditetom,
- poticati veću integraciju osoba s invaliditetom,
- izgradnja stručnog kapaciteta udruga različitim edukacijama voditelja i članova,
- stvaranje uvjeta za razvoj i osposobljavanje članova za proces samozagovaranja (samozastupanja),
- poticati suradnju udruga osoba s invaliditetom s ostalim organizacijama civilnog društva,
- sustavno financirati udruge osoba s invaliditetom omogućujući njihovo djelovanje u cilju unapređenja kvalitete života najranjivijih skupina,
- senzibilizacija potencijalnih sponzora i donatora za mnoge usluge i pomoći, osobito za one koje ne može osigurati Velika Gorica kao lokalna zajednica.

Kako bi se navedeni ciljevi mogli ostvariti provoditi će se slijedeće mjere i aktivnosti:

50. MJERA

Osiguranje poslovnog prostora za rad Udruga koje okupljaju osobe s invaliditetom ili programski djeluju u korist osoba s invaliditetom

Aktivnosti:

- poslovne prostorije za rad udruga sukladno zahtjevu i potrebama udruga,
- arhitektonska prilagodba prostora sukladno potrebama članova udruga.

Nositelj:

- Grad Velika Gorica
- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom

Rok:

- kontinuirano.

51. MJERA

Financijska podrška Udrugama koje okupljaju osobe s invaliditetom i programski djeluju u korist osoba s invaliditetom te njihovim programima i projektima

Aktivnost:

- osiguravanje finansijskih sredstava za rad Udruga koje okupljaju osobe s invaliditetom i koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom.

Nositelj:

- Grad Velika Gorica.

Rok:

- Kontinuirano.

52. MJERA**Poticanje edukacije voditelja i članova udruga za različita područja djelovanja****Aktivnost:**

- doedukacija voditelja udruga i članova koji sudjeluju u izradi programskih aktivnosti udruga,
- organizacija seminara za voditelje udruga.

Nositelj:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Udruge koje okupljaju osobe s invaliditetom.

Rok:

- kontinuirano.

53. MJERA**Poticaj i podrška udrugama u apliciranju na natječaje resornih ministarstava i EU fondova****Aktivnosti:**

- poticanje udruga za apliciranje na natječaje za provedbu programa koji su namijenjeni djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom,
- osiguranje prostornih uvjeta za provedbu programa udruga koje okupljaju osobe s invaliditetom i rade u korist osoba s invaliditetom,
- partnerska podrška u prijavi na natječaje.

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Udruge koje okupljaju osobe s invaliditetom,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti i Upravni odjel za predškolski odgoj, školstvo i šport.

Rok:

- kontinuirano.

54. MJERA

Poticanje volonterstva u Udrugama koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom i koje okupljaju osobe s invaliditetom

Aktivnosti:

- poticati će se volontiranje studenata društveno humanističkih znanosti u suradnji s fakultetima,
- poticati će se volontiranje mladih u suradnji s školama i udrugama mladih,
- poticati će se volontiranje svih zainteresiranih građana.

Nositelji:

- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Udruge koje se bave socijalno-humanitarnom djelatnošću.

Rok:

- kontinuirano.

2.10. ŠPORT I REKREACIJA

Od davnina su ljudi pokazivali interes za bavljenje kineziološkim aktivnostima koje su imale različite predznake - od natjecateljskoga, rekreativnog do razonode i zabave. Rekreacija, razonoda i šport djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom svakodnevno pridonose poboljšanju njihova općeg zdravstvenog stanja, samopotvrđivanja i uključivanja u društvenu zajednicu.

Športske aktivnosti te programi za djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom, značajni za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, smatraju se javnim potrebama u športu za koje se sredstva osiguravaju iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

S ciljem poticanja i promicanja športa i rekreacije djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom na našem području osnovan je *Sportski savez osoba s invaliditetom Velike Gorice* koji raspolaže sredstvima za šport osoba s invaliditetom. U Savez su okupljene udruge koje promiču razne športove i športsko- rekreativne igre.

Kako bi osobe s invaliditetom imale pristup rekreativnim i trenažnim aktivnostima u športskoj dvorani u osnovnoj školi Eugena Kumičića otvorena je teretana za osobe s invaliditetom. Teretana je opremljena specijaliziranim spravama koje su dostupne za rekreaciju i osobama koje se kreću pomoću invalidskih kolica.

CILJEVI:

- osigurati osobama s invaliditetom izjednačene mogućnosti sudjelovanja u športsko-rekreativnim aktivnostima,
- osigurati osobama s invaliditetom odgovarajuća sredstva potrebna za sudjelovanje u športsko-rekreativnim aktivnostima,
- osigurati pristup športsko- rekreacijskim objektima te javnim sanitarnim objektima,
- osigurati djeci s teškoćama u razvoju jednak pristup sudjelovanju u igri i razonodi, uključujući te aktivnosti i u školskom i predškolskom sustavu.

Kako bi se navedeni ciljevi mogli ostvariti provoditi će se slijedeće mjere i aktivnosti:

55. MJERA

Kao zasebna stavka proračuna Grada Velike Gorice, izdvajat će se godišnja financijska sredstva za rad Sportskog saveza osoba s invaliditetom Velike Gorice u iznosu između 2 i 4% sredstava koja se izdvajaju za rad klubova i udruga koje okupljaju športaše bez invaliditeta Velike Gorice.

Nositelj:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti i Upravni odjel za predškolski odgoj, školstvo i šport,
- Udruga osoba s invaliditetom,
- Sportski savez osoba s invaliditetom Velike Gorice.

Rok:

- kontinuirano.

56. MJERA

Dostupnost prostora za djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom u svrhu omogućavanja sportsko-rekreativnih aktivnosti osoba s invaliditetom

Aktivnosti:

- prilagodba sportskih objekata potrebama osobama s invaliditetom,
- nabava sportske opreme za osobe s invaliditetom,
- uređenje jedne plaže na goričkim jezerima za osobe s invaliditetom,
- dostupnost jednog jezera osoba s invaliditetom koje se kreću pomoću invalidskih kolica za ribolovne aktivnosti.

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti i Upravni odjel za predškolski odgoj, školstvo i šport,
- Ustanove osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja
- ŠRC Velika Gorica
- Sportski savez osoba s invaliditetom Velike Gorice

Rok:

- kontinuirano.

57. MJERA

Organizacija športsko-rekreativnih aktivnosti za osobe s invaliditetom te njihovo uključivanje u gradske manifestacije

Aktivnosti:

- podrška športskim druženjima i natjecanjima osoba s invaliditetom,
- organizacija *Dana jednakih mogućnosti*;

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Sportski savez osoba s invaliditetom Velike Gorice
- Upravni odjel za društvene djelatnosti i Upravni odjel za predškolski odgoj, školstvo i šport.

Rok:

- kontinuirano,

2.11. KULTURA

Puna ravnopravnost i izjednačenost mogućnosti osoba s invaliditetom podrazumijevaju i njihovo pravo da budu u potpunosti uključeni u društvo, pa tako njihovo sudjelovanje i u kulturnom životu.

Uključenost osoba s invaliditetom u zajednicu ovisi svakako i o tome koliko mogu sudjelovati u stvaranju i korištenju kulturnih vrijednosti. One imaju pravo i trebaju sudjelovati u kulturi, kulturnim aktivnostima u slobodnom vremenu, športu i turizmu.

Poticanje djelovanja osoba s invaliditetom polazi od podizanja razine društvene svijesti o raznolikostima i vrijednostima njihovih kulturnih aktivnosti, kao i podupiranja potpune neovisnosti u umjetničkom i kreativnom izražavanju, ali i osiguravanjem financijske potpore svim oblicima kulturnog djelovanja osoba s invaliditetom.

U većini europskih gradova postoji niz problema u ostvarivanju pristupačnosti objekata i kulturnih sadržaja osobama s invaliditetom, s obzirom na to da se, uglavnom, radi o starijim zdanjima ili povijesnim spomenicima kulture. U tom se slučaju uglavnom koristi koncept *razumne prilagodbe*.

Uključivanje osoba s invaliditetom u društveni život također podrazumijeva i stvaranje uvjeta pristupačnosti kulturnim dobrima i kulturnim sadržajima Grada Velike Gorice u skladu sa navedenim konceptom.

Ciljevi:

- omogućiti razvitak i afirmaciju kreativnih mogućnosti osoba s invaliditetom te im omogućiti ravnopravno uključivanje u kulturni život zajedno s drugim sudionicima,
- osigurati stručnu i financijsku potporu projektima i programima osoba s invaliditetom s područja kulture,
- omogućiti pristup osoba s invaliditetom ustanovama u kulturi (muzeji, galerije, kino i dr.) te praćenje njihovih programa uz uporabu suvremenih tehničkih dostignuća,

- poticati sudjelovanje sponzora i donatora pri provedbi programa i manifestacija udruga osoba s invaliditetom.

58. MJERA

Prilagodba objekata i opreme tehničke kulture kao i uključenje osoba s invaliditetom u programe Udruga tehničke kulture

Aktivnosti:

- prilagodba pristupa prostoru Zajednice tehničke kulture Velika Gorica i njenih unutarnjih prostora,
- uključivanje osoba s invaliditetom u programe Udruga tehničke kulture.

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti,
- Zajednica tehničke kulture Grada Velike Gorice,
- Udruge osoba s invaliditetom.

Rok:

- U skladu s interesom osoba s invaliditetom.

59. MJERA

Podrška kulturnim programima u produkciji udruga i ustanova koje se bave problematikom osoba s invaliditetom

Aktivnosti:

- suradnja s kulturnim ustanovama i udrugama koje produciraju programe namijenjene osobama s invaliditetom,
- organizacija različitih kulturnih događanja za osobe s invaliditetom i ostale sugrađane,
- organizacija *Tjedna umjetničkog stvaralaštva osoba s invaliditetom* i ostale sugrađane,
- uključivanje predstava koje stvaraju osobe s invaliditetom u Goričke večeri (npr. predstava koju izvode djeca Centra za odgoj i obrazovanje Velika Gorica).

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Udruge koje okupljaju osobe s invaliditetom,
- Ustanove Grada Velike Gorice.

Rok:

- tijekom godine,
- povodom Međunarodnog dana osoba s invaliditetom.

2.12. MEĐUNARODNA SURADNJA

Uvažavajući potrebe osoba s invaliditetom kao jedne od najugroženijih, posebno osjetljivih društvenih skupina, i njihovu zastupljenost s više od 10% udjela u populaciji, posebnu

pozornost potrebno je posvetiti djelovanju na međunarodnoj razini, uspostavi kontakata te razvijanju svih oblika međunarodne suradnje.

Od neprocjenjivog značaja neposredna razmjena iskustava osoba s invaliditetom, kao i dostignuća u nacionalnim praksama, a u svrhu stvaranja općeg dobra, solidarnosti i praktične koristi za osobe s invaliditetom.

Aktivnostima na međunarodnoj razini te aktivnom politikom na području usvajanja međunarodnih dokumenata koji se tiču osoba s invaliditetom, Republika Hrvatska nastoji održati korak s europskim krugom zemalja.

Cilj:

- poticati međunarodnu razmjenu informacija, iskustava, programa izobrazbe i najboljih primjera iz prakse koji podižu kvalitetu života osoba s invaliditetom.

60. MJERA

Poticanje suradnje i razmjena iskustva s udrugama i institucijama iz inozemstva koje se bave problematikom osoba s invaliditetom

Aktivnosti:

- nastavak već započete međunarodne suradnje s Gradom Göteborg-om i ostalim gradovima,
- uspostavljanje novih međunarodnih suradnji,
- kontaktiranje s gradovima u inozemstvu koji se bave problematikom osoba s invaliditetom (Gradovi prijatelji),
- prezentacija postignuća Grada Velike Gorice u području rješavanja problematike osoba s invaliditetom na međunarodnim/inozemnim konferencijama, skupovima...;
- nastavak suradnje s Malteškim redom.

Nositelji:

- Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice,
- Upravni odjel za društvene djelatnosti.

Rok:

- kontinuirano

ZAVRŠNE ODREDNICE

1. Donošenje i provođenje *II.velikogoričke strategije* zahtijeva sustavnu i stalnu koordinaciju mnogobrojnih sudionika. Funkciju praćenja pojedinih područja djelovanja, koordinaciju i usklađivanje svih djelatnosti na razini Grada Velike Gorice obavljat će *Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice* sukladno funkciji i djelovanju Povjerenstva za osobe s invaliditetom Vlade Republike Hrvatske.
2. Mjere i aktivnosti navedene u *II.velikogoričkoj strategiji* uspješno će se i pravodobno provoditi samo uz stalnu koordinaciju između pojedinih nositelja.
3. *Povjerenstvo* će koordinirati, poticati i pratiti provođenje pojedinih mjera, pružati stručnu i savjetodavnu pomoć nositeljima i suradnicima provođenja mjera i aktivnosti.
4. Gradska upravna tijela, ustanove i trgovačka društva u vlasništvu Grada Velike Gorice dužni su provoditi mjere i aktivnosti iz *II.velikogoričke strategije* radi promicanja prava i unapređivanja položaja osoba s invaliditetom u Gradu Velikoj Gorici i osiguravanja uvjeta za izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom.
5. *Povjerenstvo* u suradnji s Upravnim odjelom za društvene djelatnosti Grada Velike Gorice, te drugim mjerodavnim gradskim upravnim tijelima, izradit će Akcijski plan provedbe Strategije nakon njenog donošenja.
6. Upravni odjeli Grada, ustanove i trgovačka društva u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Grada dostaviti će Upravnom odjelu za društvene djelatnosti do 15. siječnja svake godine izvješća o provedbi mjera iz svoje mjerodavnosti. Upravni odjel za društvene djelatnosti će do 15. veljače objedinjeno izvješće dostavljati *Povjerenstvu*.
7. *Povjerenstvo* će jednom godišnje izvijestiti Gradsko vijeće o provedbi mjera i aktivnosti iz *II.velikogoričke strategije*.
8. Grad Velika Gorica će, nakon donošenja *II.velikogoričke strategije*, tiskati istu u crnom tisku, na Brailleovom pismu te će je objaviti na web stranicama.
9. Strategija izjednačavanja mogućnosti i prava za osobe s invaliditetom Grada Velike Gorice u razdoblju od 2014.-2018. Godine objavit će se u Službenom glasniku Grada Velike Gorice.

KLASA:
URBROJ:

predsjednik
GRADSKOG VIJEĆA

Tomo Vidović